

Звіт
ректора Харківського національного медичного університету
Капустника Валерія Андрійовича про виконання умов контракту
з Міністерством охорони здоров'я України за 2022 рік

Харківський національний медичний університет у 2022 році продовжував свою діяльність на підставі положень Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про наукову та науково-дослідну діяльність», Статуту університету та інших нормативно-правових актів України.

З початку військової агресії РФ проти нашої країни університет працював в умовах військового стану, знаходячись безпосередньо поблизу зони активних бойових дій. Незважаючи на це, закладу вдалося зберегти свій кадровий, науковий потенціал, матеріальні (будівлі та обладнання) та інтелектуальні цінності, здобутки. Також докладено максимальних зусиль для збереження контингенту здобувачів освіти різних рівнів навчання.

Незважаючи на складні умови, за показниками консолідованого рейтингу закладів вищої освіти України 2022 року університет посів 10 місце (13 минулого року) та зберіг за собою 3 місце серед медичних ЗВО; за показниками рейтингу ЮНЕСКО «Топ 200» – 25 сходинку (43 у 2021 р.). Університет продовжує демонструвати високі показники публікаційної активності, зокрема за результатами рейтингу у базі Scopus (індекс Гірша, кількість цитувань та публікацій). Незважаючи на воєнний стан, в університеті злагоджено й ефективно проведено вступну кампанію.

Кадрова політика

Головним питанням цього року, яке вирішували керівництво та кадрова служба університету, було збереження якісного професорсько-викладацького складу. Після 24 лютого 2022 р. близько 270 викладачів були змушені виїхати за межі області, але всі вони знайшли змогу виконувати свої функціональні обов'язки, працюючи у віддаленому режимі. Частина викладачів виїхала за межі України (наразі таких викладачів 122), тож для збереження їх у штаті закладу університетом надано різні форми відпусток або тимчасово призупинено трудові відносини до повернення на територію України. З різних причин перервано трудові відносини майже з 19 % науково-педагогічних працівників.

Станом на кінець 2022 р. навчально-виховний процес в університеті забезпечували 1155 штатних викладачів, зокрема 230 (19,91%) докторів наук, 698 (60,43%) кандидатів наук. Частка викладачів з науковими ступенями та вченими званнями становила 80,34%. Не мають наукового ступеня 227 осіб (19,65%) (табл. 1). За сумісництвом в університеті працювало 183 викладачі, зокрема 50 (27,32% загальної кількості сумісників) докторів наук, 107 (58,47%) кандидатів наук. Не мають наукового ступеня серед сумісників 26 осіб (14,21%).

Зростання кількості науково-педагогічних працівників в кінці року було обумовлено тим, що 12 грудня 2022 року відповідно до процедури реорганізації ХМАПО до складу університету увійшло 26 кафедр академії зі своїми співробітниками.

Показники, що характеризують кадровий склад викладачів університету

Кількість викладачів	2020	2021	2022
За основним місцем роботи	972	984	1155
Працюють за сумісництвом	124	142	183
Штатні викладачі, які не мають наукового ступеня (<i>питома вага від загальної кількості штатних викладачів</i>)	238 (24,5%)	237 (24,08%)	189 (16,36%)
Кількість викладачів, які володіють англійською мовою	645 (58,85%)	645 (57,28%)	735 (63,63%)
- з них мають міжнародні сертифікати на рівні не нижче B2	341 (52,86%)	360 (55,81%)	425 (57,82%)

Серед співробітників університету – 3 дійсні члени (академіки) НАМН України (О.М. Біловол, В.В. Бойко, Ю.І.Караченцев), 3 члени-кореспонденти НАМН України (О.Я. Гречаніна, В.М. Лісовий, В.І. Лупальцов,), 9 лауреатів Державної премії України (В.В. Бойко, О.М. Біловол, О.Я. Гречаніна, А.Г. Істомін, І.А. Криворучко, В.М. Лісовий, В.І. Лупальцов, В.О. Сипливий, Ж.Д. Семидоцька), 13 заслужених діячів науки і техніки України (О.М. Біловол, В.В. Бойко, О.Я. Гречаніна, Л.В. Журавльова, О.М. Ковальова, П.Г. Кравчун, І.А. Криворучко, В.І. Лупальцов, В.В. М'ясоєдов, Ж.Д. Семидоцька, С.І. Шевченко, Т.В. Фролова, Хижняк О.О.), 3 заслужені працівники освіти України (Ю.О. Садовниченко, В.А. Капустник, М.А. Лісова), 17 заслужених лікарів України (В.М. Лісовий, А.М. Дащук, О.М. Біловол, М.І. Березка, Н.М. Андон'єва, К.М. Сокол, Ю.В. Одинець, Г.Р. Муратов, І.В. Летік, К.Ю. Пархоменко, О.М. Пісоцький, В.М. Чеверда, В.О. Прасол, В.В. Кучерявченко, В.В. Негодуйко, Черняєва А.О., Дунаєва І.П.), 1 заслужений працівник фармації України (Т.І. Єрмоленко), 2 заслужені працівники охорони здоров'я України (В.Т. Поліщук, Е.М. Хорошун).

Незважаючи на військовий стан, в університеті реалізуються всі можливі заходи з метою збереження та омолодження складу викладачів. Керівники кафедр, підрозділів, структурних об'єднань працюють зі здобувачами та випускниками, залучають їх до наукової роботи на кафедрах, вступу до аспірантури та докторантури, також залучають до викладацької діяльності випускників інших закладів вищої освіти, лікарів закладів охорони здоров'я. Водночас акцент робився на збереження професійного кадрового осередка викладачів університету з їхнім багаторічним досвідом викладацької діяльності.

Кількість викладачів пенсійного віку

	2020	2021	2022
Мають пенсійний вік (<i>% від загальної кількості викладачів</i>)	200 (20,6%)	201 (20,4%)	294 (25,42%)

Характеристика кадрового складу завідувачів кафедр

Завідувачі кафедр	2020	2021	2022
Усього	71	70	97
Пенсійного віку (<i>% від загальної кількості завідувачів кафедр</i>)	36 (50,7%)	33 (47,14%)	43 (44,33%)
Доктори наук (<i>% від загальної кількості завідувачів кафедр</i>)	62 (87%)	62 (88%)	86 (89%)
Особи без звання «професор» та наукового ступеня доктора наук (<i>% від загальної кількості завідувачів кафедр</i>)	9 (13%)	8 (11%)	11 (11%)

Трудова дисципліна у ХНМУ базується на виконанні вимог КЗпП України, Колективного Договору між адміністрацією та профспілкою працівників ХНМУ. Для контролю за навчальною діяльністю використовуються можливості інформаційних ресурсів та систем, зокрема при дистанційному форматі роботи, насамперед, програмного комплексу АСУ та платформи «Moodle». З вересня створено спеціальну форму звітності у вигляді Гугл-форми, до якої вноситься інформація щодо проведення занять, з додаванням скріншотів та іншої звітної документації. Вибірково проводиться контроль та відвідування занять. На кафедрах, у службах та підрозділах ХНМУ ведуться таблиці обліку робочого часу, які щомісячно надаються до відділу кадрів на перевірку та є підставою для нарахування заробітної платні.

Не залишалось без уваги і питання подальшого розвитку та професійного зростання науково-педагогічних працівників кафедр та підрозділів, збереження кадрового резерву.

Підготовка науково-педагогічних кадрів проводиться насамперед через навчання в аспірантурі. За програмами підготовки докторів філософії отримують освіту 114 аспірантів, з них 86 на очній і 28 на заочній формі. Якість підготовки PhD-аспірантів постійно перебуває в центрі уваги відповідних підрозділів університету.

Відповідно до вимог чинних загальнодержавних та локальних нормативно-правових документів, **підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників** ХНМУ проходить шляхом отримання другої вищої освіти за спеціальностями «Освітні, педагогічні науки», «Публічне управління та адміністрування» магістерського рівня, проходження курсів підвищення кваліфікації, стажування, зокрема за кордоном, участі у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, вебінарах, майстер-класах, заходах розвитку мовної компетентності тощо.

Зважаючи на значення педагогічної майстерності викладачів та її постійного розвитку для забезпечення якості освітньої діяльності та підвищення конкурентоспроможності нашого ЗВО на ринку освітніх послуг, основним внутрішнім базисом університету за цим напрямком є внутрішня система

підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Вона реалізується через низку заходів з підвищення кваліфікації, які проводяться в Навчально-науковому інституті післядипломної освіти ХНМУ та Навчально-науковому інституті якості освіти ХНМУ. Сучасні обставини вивели на значно вищий рівень увагу та значення складових педагогічної майстерності, спрямованих на демократизацію освітнього процесу, розуміння і врахування суб'єктності здобувача освіти в навчальному процесі, вміння побудови партнерських стосунків між викладачем і здобувачем освіти, орієнтацію при роботі зі здобувачами на принципи андрогогіки - освіти дорослих. Тому, саме реалізація парадигми студентоорієнтованості в освітньому процесі є вимогою часу, без виконання якої неможлива сучасна вища освіта, її розвиток постійно знаходиться під пильною увагою керівництва університету. У 2022 р. успішно завершили навчання на курсах з підвищення кваліфікації різного рівня та вдосконалили власну педагогічну компетентність більше 225 викладачів (отримано більше 650 сертифікатів).

Курси підвищення кваліфікації внутрішньоуніверситетської системи підвищення кваліфікації були адаптовані до викликів сьогодення. Враховано питання боротьби зі стресами, психологічної стійкості, самопідтримки та ін. На базі Навчально-наукового інституту післядипломної освіти в січні проведено цикл підвищення кваліфікації «Освітні інновації», здобувачами освіти отримано 21 сертифікат. На базі Навчально-наукового інституту якості освіти проведено навчання 33 викладачів на дистанційному курсі «Основи методології розробки електронних курсів в сфері медичної освіти». 37 співробітників кафедр університету стали випускниками «Школи молодого викладача», подальшого розвитку набув курс психолого-педагогічної майстерності «Школа досвідченого лектора», сертифікати отримали 40 осіб, 28 викладачів підвищили кваліфікацію через курс «Інтеграція зворотного зв'язку в навчальний процес».

Освітня діяльність університету

У 2022 році університет продовжував освітню діяльність за всіма напрямками, незважаючи на складні умови, реалізовував відповідні заходи з метою забезпечення якості освіти, максимального наближення її до стандартів європейського рівня. Упроваджувалися заходи з вдосконалення політики формування індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів освіти, що в сучасних умовах стало найактуальнішим завданням з огляду на питання збереження контингенту здобувачів освіти, зацентровано увагу на студентоцентрованості освітнього процесу. В університеті продовжувалося формування культури якості освіти; докладалися значні зусилля для створення сучасного інформаційно-освітнього середовища, вирішувалися питання його доступності для всіх рівнів здобувачів; здійснювалися пошук, розвиток та подальше впровадження новітніх освітніх технологій; посилення засад академічної доброчесності; впровадження сучасних засобів моніторингу та підвищення якості надання освітніх послуг; забезпечення ефективної організації освітнього процесу; підвищення професійного рівня викладацького складу університету тощо.

В університеті суворо дотримуються ліцензійні умови. Оновлення та підтримка в актуальному стані відомостей про наукових, науково-педагогічних

(педагогічних) працівників, а також відомостей про матеріально-технічне забезпечення за місцями провадження освітньої діяльності здійснюється відповідно до термінів, визначених п. 43 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою КМУ від 30 грудня 2015 р. №1187 (із змінами), в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

Відповідно до планів акредитації освітнього контенту у 2022 році в Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти, закладом було акредитовано 3 освітні програми:

- ОП «**Сестринська справа**» другого (магістерського) рівня освіти зі спеціальності 223 Медсестринство – отримано сертифікат на 5 років;
- ОП «**Педіатрія**» другого (магістерського) рівня освіти зі спеціальності 228 Педіатрія – отримано сертифікат на 5 років;
- ОП «**Соціальна робота**» першого (бакалаврського) рівня освіти зі спеціальності 231 «Соціальна робота» – отримано умовну акредитацію на 1 рік відповідно до п. 2 постанови КМУ № 295 від 16 березня 2022 р. (без проведення або з частковим проведенням акредитаційної експертизи з ухваленням рішення про умовну (відкладену) акредитацію).

Формування контингенту здобувачів освіти є одним із пріоритетних напрямків діяльності університету. Прийом студентів на навчання до Харківського національного медичного університету у 2022 році здійснювався в умовах воєнного стану з суворим дотриманням вимог чинної законодавчої бази.

Відповідно до **плану прийому в рамках ліцензійного обсягу** підготовки фахівців, вітчизняні студенти вступали до університету на місця державного замовлення та місця за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб. Очікувано, що у зв'язку з введенням воєнного стану в країні, у 2022 році до Приймальної комісії ХНМУ надійшла менша кількість заяв (1863) порівняно з показниками 2021 року (3790 заяв).

Традиційно **найбільшу кількість заяв (984)** було зареєстровано на спеціальність «Медицина», 308 заяв подано на спеціальність «Стоматологія», 103 заяви – на спеціальність «Педіатрія». На спеціальності бакалаврського рівня «Технології медичної діагностики та лікування» та «Фізична терапія, ерготерапія» було подано 124 заяви.

Зарахування на навчання на місця державного замовлення проходило в автоматизованому режимі системою ЄДЕБО в межах спільного широкого конкурсу для ЗВО сфери підпорядкування МОЗ України та МОН України за відкритими пропозиціями «Медицина», «Педіатрія», «Стоматологія» (ОС «Магістр»), «Технології медичної діагностики та лікування», «Фізична терапія, ерготерапія» (ОС «Бакалавр») на підставі конкурсного балу з урахуванням пріоритету заяви в один етап та, вперше цього року, за фіксованою пропозицією «Фізична терапія, ерготерапія» (ОС «Магістр») згідно з рейтинговим списком.

За результатами адресного розміщення Державного замовлення (широкого конкурсу) Університет отримав 86,3% рекомендацій на бюджетні місця згідно з доведеними максимальними обсягами державного замовлення, що може бути обумовлено розташуванням університету у місці проведення бойових дій. У 2022 році на місця навчання за державним замовленням зараховано 340 студентів, зокрема за ступенем освіти «Бакалавр»: спеціальність «Технології медичної

діагностики та лікування» – 3; «Фізична терапія, ерготерапія» – 5 ; за ступенем освіти «Магістр»: спеціальність «Стоматологія» – 6 , «Педіатрія» – 11, «Медицина» – 295, «Фізична терапія, ерготерапія» – 20 .

При цьому, відповідно до статистичних даних ЄДЕБО, за результатами адресного розміщення Державного замовлення (широкого конкурсу), серед медичних ЗВО України за показниками прохідного конкурсного балу Університет традиційно посідає перші позиції за спеціальностями «Стоматологія» з прохідним балом 200,0 та «Педіатрія» з прохідним балом 176,633 за загальним конкурсом. Також ХНМУ на першому місці за спеціальністю бакалаврського ступеня «Технології медичної діагностики та лікування» з прохідним балом 182,061 за загальним конкурсом.

Важливим показником затребуваності університету серед молоді та ефективності проведення вступної кампанії є відсоток студентів, які отримали бюджетне місце за заявою з першим пріоритетом. У 2022 році серед рекомендованих вступників на навчання до закладу за державним замовленням 78,1% отримали рекомендацію за першим пріоритетом, що свідчить про високий попит на освітні послуги ХНМУ серед вступників України з високими результатами ЗНО.

У звітному році правом на переведення на вакантні місця державного замовлення, яке передбачено чинним законодавством для пільгових категорій осіб з числа студентів зарахованих на навчання на 1 курс за кошти фізичних та/або юридичних осіб, скористалися 32 вступники, з них 31 на спеціальність «Медицина» (ОС «Магістр») та 1 на спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія» (ОС «Бакалавр»).

На місця навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб у 2022 році зараховано 264 вітчизняних студенти. Процес зарахування до ХНМУ на місця навчання за контрактом відображав загальні закономірності вступної кампанії до медичних ЗВО України 2022 року.

У 2022 році набір іноземних громадян та осіб без громадянства на навчання до ХНМУ проводився на акредитовані освітні програми в рамках відповідної ліцензії Міністерства освіти і науки України, а також відповідно до чинного законодавства України і характеризувався значними організаційними труднощами, обумовленими введенням воєнного стану в Україні.

Приєм документів здійснювався на ОС «Магістр» за спеціальностями «Медицина», «Стоматологія», на ОС «Бакалавр» за спеціальністю «Медсестринство» на основі повної загальної середньої освіти.

Завдяки весняному набору, загалом цього року було прийнято 374 іноземних громадянина, з них на спеціальність «Медицина» - 360, на спеціальність «Стоматологія» - 14.

Країни-лідери за результатами набору 2022 року: Індія – 214 (57,21%), Пакистан - 136 (36,36%), Ізраїль – 7 (1,87%), Нігерія – 5 (1,34%). З інших країн вступило 12 студентів (3,21%)

У цілому за результатами вступної кампанії 2022 року до Харківського національного медичного університету на навчання зараховано 978 студентів, з яких 604 вітчизняні студенти, зокрема за державним замовленням – 340 та на місця за кошти фізичних та/або юридичних осіб – 264.

Велику увагу було приділено інформаційному супроводу вступної кампанії. Хід вступної кампанії детально було висвітлено на стендах Приймальної комісії, в соціальних мережах (Facebook, Telegram), на офіційному вебсайті університету. Працювали консультаційний центр та телефони Приймальної комісії ХНМУ. Уся інформація про вступників вносилася до ЄДЕБО в режимі реального часу.

На кінець 2022 року **загальний контингент студентів університету** становив 5094 особи, зокрема студентів–громадян України – 3232 , студентів–громадян іноземних держав – 1862 .

Загальна кількість студентів денної форми навчання становить 4959 осіб.

Освітній процес в університеті **побудовано відповідно до стандартів вищої освіти зі спеціальностей за освітніми програмами.**

Згідно з Відомостями щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, ХНМУ ведеться підготовка фахівців за такими освітніми ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями) та спеціальностями:

«Фаховий молодший бакалавр»:

Галузь знань 22 Охорона здоров'я, спеціальність 223 Медсестринство.

«Молодший спеціаліст»:

Галузь знань 22 Охорона здоров'я, спеціальність 223 Медсестринство.

«Бакалавр»:

Галузь знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності: 223 Медсестринство; 224 Технології медичної діагностики та лікування; 227 Фізична терапія, ерготерапія. Галузь знань 23 Соціальна робота, спеціальність 231 Соціальна робота.

«Магістр»:

Галузь знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності: 221 Стоматологія; 222 Медицина; 223 Медсестринство; 224 Технології медичної діагностики та лікування; 227 Фізична терапія, ерготерапія; 228 Педіатрія, 229 Громадське здоров'я. Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки. Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування, спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування.

«Доктор філософії»:

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності: 221 Стоматологія; 222 Медицина; 224 Технології медичної діагностики та лікування; 228 Педіатрія.

Незважаючи на складні умови роботи, й надалі **розбудовувалася внутрішня система забезпечення якості освіти**, що є пріоритетним напрямком розвитку університету.

Упродовж звітнього періоду вжиті заходи щодо **вдосконалення та розширення можливостей програмного комплексу «Автоматизована система управління навчальним закладом»**, що було особливо необхідним, коли більшість учасників освітнього процесу змушена була працювати в умовах постійного віддаленого доступу. За рахунок модернізації програмного контенту комплексу АСУ було запроваджено закріплення оцінок та дисциплін за кожним здобувачем незалежно від групи, курсу, факультету, оптимізовано роботу електронного журналу, покращено алгоритм роботи при складанні розкладу для навчального відділу. Покращено механізм кінцевих розрахунків балів диференційних заліків та іспитів. Фахівцями, що працюють з комплексом, здійснюється постійна підтримка та оперативна допомога всім структурним підрозділам в роботі з АСУ.

Ще одним вектором розвитку університету є залучення до всіх ланок освітньої діяльності **інноваційних технологій навчання**. Незважаючи на військову агресію РФ, що призвела до неможливості протягом 2022 року проводити навчання в **Симуляційному центрі**, даний час було використано для його підготовки до міжнародної акредитації та виходу на новий рівень надання освітніх послуг.

Так, проректорка з науково-педагогічної роботи Ірина Лещина і завідувачка кафедри медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії Юлія Волкова взяли участь у 27-х щорічних зборах Товариства Симуляційної медицини SESAM, що проходили 15-17 червня 2022 року у м. Севілья, Іспанія. Харківська делегація взяла участь в офіційній зустрічі з президентом Товариства, на якій були обговорені ключові питання міжнародної акредитації Симуляційного центру ХНМУ. Наразі процес акредитації триває.

14-15 липня проректорка з науково-педагогічної роботи ХНМУ Ірина Лещина, директор ННІ ЯО Ігор Завгородній, завідувачка кафедри МНСАІТ Юлія Волкова взяли участь у робочій нараді МОЗ України «Стан та стратегічні напрямки розвитку медичної симуляції в Україні». Під час наради було презентовано Симуляційний центр як структурний підрозділ ХНМУ, висвітлено його історію розвитку, мету, візію і місію, технічні характеристики з детальним описом усіх функціональних підрозділів, питання чинного матеріального, кадрового та методичного забезпечення. Резолюцією робочої наради було проведення Круглого столу зі всіма учасниками – представниками медичних ЗВО МОЗ України, затвердження плану розвитку медичної симуляції в Україні.

Під час робочого візиту команда ХНМУ відвідала Симуляційний центр Буковинського медичного університету. Було обговорено вектор подальших взаємовідносин та питання академічної мобільності.

У вересні 2022 року в рамках програми «Open World», що фінансується Конгресом США і збирає нових лідерів з Євразії до США для професійного обміну, завідувачка кафедри медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії Юлія Волкова відвідала Симуляційні центри Громадського коледжу округу Балтимор, Центру шоккової травми імені Р. Адамса Коулі, Центру моделювання медицини Джона Хопкінса (Johns Hopkins Medicine Simulation Center). Під час візиту були визначені основні напрямки подальшої співпраці, зокрема було обговорено можливості академічної мобільності співробітників Симуляційних центрів.

У жовтні 2022 року директорка Симуляційного центру Марина Долженко і завідувачка кафедри медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії Юлія Волкова взяли участь у науково-практичній конференції з міжнародною участю «Симуляційне навчання в додипломній та післядипломній підготовці медичних працівників», що проходила в м. Тернопіль. Одночасно команда інтернів взяла участь у VII Міжнародній олімпіаді із симуляційної медицини «TernopilSimOlimp».

Проведено випускні іспити у форматі об'єктивного структурованого клінічного (практичного) іспиту. Сформовано команди викладачів, які є сертифікованими з методології симуляційного навчання за відповідним фахом.

У 2022 році питання **розвитку дистанційної освіти** набули особливого значення у зв'язку з подіями в країні. Після 24 лютого 2022 року фахівцями

Центру дистанційного навчання ННІ ЯО (ЦДН) спільно з працівниками Інформаційно-технічної служби університету було перенесено та збережено в інформаційному просторі основні інформаційно-організаційні, навчально-методичні ресурси діяльності закладу. Протягом березня-червня 2022 року продовжено навчання здобувачів освіти в дистанційному форматі, організовано та успішно проведено літню екзаменаційну сесію зі всіма необхідними компонентами. Випускні іспити пройшли успішно у формі Комплексного практично орієнтованого іспиту, для його проведення інформаційно підготовлено та використано нову платформу Microsoft Teams. Випускників, що склали іспит, було більше 1000, з них більше 600 іноземних здобувачів освіти. Усі випускники успішно склали іспити та отримали дипломи.

ЦДН продовжив адмініструвати університетський інформаційно-освітній портал «Дистанційне навчання ХНМУ», який створено на базі системи управління навчанням «Moodle», проведено заходи зі збереження освітнього контенту та можливості доступу до нього за будь-яких умов, а саме: освітню платформу переведено з жорсткого диску (серверу) в хмарне середовище.

У звітному році практично всі заходи університету були проведені у цифровому форматі. Це наради різного рівня, конференції, засідання ректорату, Вченої ради університету та факультетів, День відкритих дверей та День випускника.

Для проведення вступної кампанії Центром дистанційного навчання ННІ ЯО спільно з технічним відділом розроблено принципи та алгоритми складання вступних іспитів у дистанційному форматі для різних категорій вступників та спеціальностей, згідно з заявленими до них вимогами. Розроблено спеціальні білети, таблиці та електронні протоколи. Поновлення проходило через тестування та алгоритм, розроблений минулого року на інформаційно-освітньому порталі «Зовнішня платформа дистанційного навчання ХНМУ».

Протягом року проводилося подальше навчання викладачів на дистанційному курсі «Основи методології розробки електронних курсів в сфері медичної освіти», який протягом року пройшли 33 працівники університету. З метою надання науково-педагогічним працівникам можливості для самовдосконалення, на порталі університету доступні навчально-інформаційні матеріали щодо організації навчання в дистанційному форматі, зокрема «Основи професійної майстерності викладачів», «Етапи створення та атестації дистанційних курсів», «Цифрові інструменти Google», «Цифрові інструменти Microsoft».

Для посилення контролю за складовими освітньої діяльності кафедр з вересня 2022 року Центром дистанційного навчання запроваджено заходи з обліку лекційних занять у дистанційному форматі. Створено спеціальну форму звітності у вигляді Гугл-форми, до якої вноситься інформація щодо проведення таких занять, з додаванням скріншотів та іншої документації. Вибірково проводиться контроль та відвідування занять.

У 2022 році продовжено роботу щодо подальшого розвитку та матеріально-технічного забезпечення **Центру тривимірних технологій**. Можливості Центру активно використовуються для забезпечення підготовки фахівців усіх освітніх рівнів, реалізації освітніх та науково-дослідних завдань.

На сьогодні фахівцями Центру розроблено та використовується в освітньому процесі більше 300 оригінальних 3D-моделей органів людини, надруковано на термопластичних принтерах синтетичні 3D-моделі кісток: 12 скелетів людини, 25 черепів, 15 верхніх та нижніх щелеп. Розроблено навчально-ігровий контент для студентів з вивчення пропедевтики внутрішньої медицини - «Віртуальний інтерактивний хворий терапевтичного профілю» (збір анамнезу) та «Віртуальний інтерактивний хворий хірургічного профілю» (апендектомія). У стані розроблення навчально-ігровий контент з вивчення щелепно-лицевої хірургії. Створено комп'ютерну навчальну програму «Анатомічний атлас», клас віртуальної реальності на базі кафедри анатомії людини, який представлено 11 шоломами віртуальної реальності. На базі класу віртуальної реальності для вивчення морфологічних дисциплін в освітній процес впроваджено комп'ютерну програму 3D Organon (Австралія) та 4D Interactive anatomy (Угорщина), до яких також надано вільний доступ усім здобувачам освіти ХНМУ. Розроблено програму «Віртуальний тур ХНМУ» у форматі WebGL, а також створено мобільний додаток до «Путівника першокурсника».

У співпраці фахівців кафедр університету відповідного спрямування з Центром тривимірних технологій відскановано куксу пошкодженої нижньої кінцівки пацієнта. За допомогою 3d-сканера з високою роздільною здатністю розроблено віртуальну модель кукси пошкодженої нижньої кінцівки пацієнта, яку надруковано на термопластичному принтері. За габаритами отриманої синтетичної 3d-моделі кукси надруковано на термопластичному принтері габаритний макет протезу нижньої кінцівки, у подальшому планується виготовити постійний протез.

Університет продовжував активно працювати у рамках **Українсько-Швейцарського проєкту «Розвиток медичної освіти»**, основними напрямками співпраці з яким є розбудова студентоцентрованого освітнього середовища, розвиток симуляційного, дистанційного навчання, підвищення педагогічної та мовної компетентності викладачів тощо. У 2022 році проєктні заходи, які реалізовувалися у ХНМУ, були адаптовані до вимог і викликів воєнного стану. За підтримки проєкту головними напрямками були: посилення академічного, наукового, кадрового потенціалу університету, поліпшення стану освітнього середовища, розвиток викладацьких компетентностей, зокрема з питань формування якісних практичних навичок, формування сучасної курації. Так, Симуляційний центр ХНМУ, його обладнання та устаткування використовувалося для проведення тренінгів з тактичної медицини й невідкладної допомоги для медичних фахівців, військових, представників місцевих громад.

Було проведено заходи з подальшого **розвитку симуляційного навчання**, а саме: участь у двох тренінгах зі створення клінічних сценаріїв для симуляційного навчання (січень, листопад); двох онлайн-тренінгах з користування програмним забезпеченням OpenMedis (стандартизований інструмент для інвентаризації симуляційного обладнання) (лютий), усього 13 осіб.

У рамках проєкту фахівці ХНМУ взяли участь у:

- річній конференції Європейського товариства симуляційного навчання (SESAM), яка проходила в червні (м. Севілья, Іспанія (2 учасники);

- вебінари для освітян за результатами конференції SESAM для поширення досвіду щодо можливостей використання і тенденцій розвитку симуляційних технологій в медичній освіті (2 учасники).

Серед співробітників університету поширено інформацію про можливість проходження на платформі Prometheus онлайн-курсів, до яких було надано тимчасовий безкоштовний доступ: «Системи фінансування охорони здоров'я», «Управління якістю в охороні здоров'я», «Основи фандрейзингу для медичних закладів: як залучати додаткові ресурси», «Як працює охорона здоров'я».

Також у рамках проекту з метою удосконалення викладацької майстерності фахівці університету (всього 17 осіб) взяли участь у **модулі онлайн-курсу «Викладацька майстерність. Компетентнісний підхід»** з відпрацювання навичок створення силабусу, вивчення інтерактивних методів навчання, апробації методів оцінювання. Також долучилися до вступної лекції курсу «Викладацька майстерність. Взаємодія зі студентами під час війни».

З метою набуття досвіду в питаннях **розроблення й реалізації проєктів для поліпшення освітнього середовища** команда з 26 фахівців ХНМУ взяла участь у:

- тренінгу зі стратегічного розвитку й проєктного менеджменту (січень);
- тренінгу з кризового менеджменту (липень);
- тренінгу з проєктного менеджменту для аналізу стану впровадження розроблених раніше проєктів (грудень).

Продовжено роботу з доопрацювання проєктів, які були розроблені під час тренінгів зі стратегічного розвитку й проєктного менеджменту, їхнього впровадження в діяльність університету.

Продовжила свою роботу **Група рівних медичних освітян**, які забезпечують безперервний професійний розвиток викладачів безпосередньо на робочому місці й сприяють розвитку викладацьких компетенцій. Усього було проведено 3 зустрічі, у яких взяли участь 45 осіб.

Опрацьовуються два проєкти студентського простору (базове розроблення у довоєнний час).

Продовжено реалізацію **дослідницького проєкту «Використання гібридних технологій у системі надання освітніх послуг у вищій медичній освіті»**; участь у семінарах від професорів Маастрихтського університету щодо проведення досліджень і підготовки статей до міжнародних журналів; участь в індивідуальних супервізіях для своєчасної і якісної реалізації наукового дослідження; участь у подкасті «Намацальна медосвіта», у серпні в 50th Anniversary Conference of the Association for Medical Education in Europe (AMEE 2022).

За результатами участі співробітників Університету у проєкті «Людяність та емпатія» Українсько-швейцарського проєкту «Розвиток медичної освіти» та на основі розробленого в ньому посібника «Людяність та емпатія в охороні здоров'я» в ХНМУ запроваджено і вже вивчається здобувачами освіти відповідний курс за вибором.

Під час повномасштабного вторгнення рф особливого значення набула діяльність **Психологічної служби** університету. Фахівці-психологи працювали над провадженням невідкладної психологічної допомоги (кризові інтервенції) в умовах ліміту часу та ресурсів (повітряні тривоги, відсутність інтернет-зв'язку та електроенергії, неможливість усамітнитися); зміщенням акценту освітніх заходів

та тренінгів на подолання надзвичайних ситуацій та психологічних станів; проведенням заходів, спрямованих на профілактику розвитку посттравматичних стресових розладів; рекомендаціями щодо роботи працівників у необлаштованих умовах (ВПО, відсутність з собою необхідних матеріалів). Проведено низку заходів, а саме: тренінги “Правила першої психологічної допомоги”, “Навички психологічного відновлення”, підтримуючі кризові зустрічі зі слухачами курсу “Школа молодого викладача”.

Соціологічні дослідження є важливою ланкою у процесі забезпечення якості освіти. Вони обґрунтовують прийняття управлінських рішень із врахуванням інтересів усіх стейкхолдерів навчального процесу. Особливої актуалізації соціологічні дослідження набувають під час складних кризових періодів (таких, як карантин та воєнні дії на території України), забезпечуючи отримання інформації від викладачів та здобувачів щодо їхнього ставлення до можливих змін у освітньому процесі.

Упродовж 2022 року було проведено п'ять **соціологічних досліджень**:

- щорічний моніторинг «Якість навчання за освітньою (професійною) програмою» (окремо опитано представників усіх 13 освітньо-професійних програм та представників двох освітніх програм усіх факультетів з підготовки іноземних громадян);

- щорічний моніторинг «Академічна доброчесність: анкета студента» (опитано вітчизняних здобувачів усіх освітньо-професійних програм);

- «Навчальна дисципліна очима здобувачів освіти» (опитано представників усіх освітньо-професійних програм щодо окремих навчальних дисциплін (усього 111);

- «Ставлення до гібридного навчання» (опитано викладачів, вітчизняних та іноземних здобувачів освіти);

- «Візія лектора» (опитано лекторів, які викладають на всіх факультетах університету);

Результати цих досліджень дозволили оцінити поточний стан ставлення здобувачів до якості освітньо-професійних програм, викладання освітніх компонентів та дотримання принципів академічної доброчесності. Завдяки соціологічним опитуванням отримано дані про ставлення викладачів та здобувачів щодо можливості впровадження гібридного навчання в ХНМУ, а також погляд викладачів на труднощі, що виникають перед лекторами в умовах сьогодення.

Отримані дані стали підґрунтям для прийняття низки управлінських рішень адміністрацією університету щодо реалізації комплексу заходів, спрямованих на покращення якості освітніх програм, поліпшення навчального процесу в рамках окремих освітніх компонентів, підвищення обізнаності студентів із принципами академічної доброчесності, забезпечення підтримки освітнього процесу в складних сучасних умовах.

Результати навчальної діяльності. За результатами осіннього семестру 2021-2022 н. р. загальна якісна успішність в університеті склала 18,55 % (18,04% у 2020-2021 н.р.). За результатами весняного семестру 2021-2022 н. р. цей показник становив 12,95 % (13,33 % у 2020-2021 н.р.)

Через військову агресію РФ у м. Харкові не було можливості для складання ЄДКІ, **Етап I Інтегрований тестовий іспит «КРОК 1»** та іспиту з англійської мови професійного спрямування спеціальностей «Медицина», «Педіатрія» для

всіх здобувачів 3 курсу 2021-2022 н.р. Здобувачі, які є внутрішньо переміщеними особами, мали можливість скласти іспит за місцем їх перебування на дату проведення іспиту. У зв'язку з цим 80 студентів зі спеціальності «Медицина» склали Етап І Інтегрований тестовий іспит «КРОК 1» в інших медичних ЗВО країни, а саме: НМУ ім. О.О. Богомольця – 37 здобувачів (46,25%), ПДМУ – 27 здобувачів (33,75%), ЛНМУ ім. Д. Галицького – 6 здобувачів (7,5%), ВНМУ ім. М.І Пирогова – 5 здобувачів (6,25%), ОДМУ – 2 здобувачі (2,5%), ІФНМУ – 2 здобувачі (2,5%), ТНМУ – 1 здобувач (1,25%) із середнім результатом 88%. Іспит з англійської мови професійного спрямування за спеціальністю «Медицина» склали 78 здобувачів НМУ ім. О.О. Богомольця – 36 здобувачів (46,15%), ПДМУ – 26 здобувачів (33,3%), ЛНМУ ім. Д. Галицького – 6 здобувачів (7,7%), ВНМУ ім. М.І Пирогова – 5 здобувачів (6,4%), ОДМУ – 2 здобувачі (2,6%), ІФНМУ – 2 здобувачі (2,6%), ТНМУ – 1 здобувач (1,28%) із середнім результатом 82%. 7 студентів зі спеціальності «Педіатрія» успішно склали ЄДКІ у НМУ ім. О.О. Богомольця – 6 здобувачів (85,7%), ЛНМУ ім. Д. Галицького – 1 здобувач (14,3%), Етап І Інтегрований тестовий іспит «КРОК 1» із середнім результатом 91,4% та іспит з англійської мови професійного спрямування із середнім результатом 78%.

За спеціальністю «Медицина» 2 здобувачі (2,5%) набрали недостатню кількість балів на Етапі І Інтегрований тестовий іспит «КРОК 1» і 1 здобувач (1,28%) не склав іспит з англійської мови професійного спрямування.

Здобувачам було надано можливість з підготовки до проведення іспиту на базі навчальної лабораторії моніторингу та систем управління якості освіти ННІ ЯО ХНМУ. Організовано підготовку студентів до складання компонентів ЄДКІ: «КРОК 1», іспиту з англійської мови професійного спрямування. З метою визначення рівня досягнутих знань здобувачів та подальшої роботи з їх підвищення, проводилися елементи ректорського контролю стану життєвості знань серед вітчизняних та іноземних здобувачів 3 курсу усіх факультетів, які навчаються за спеціальностями «Стоматологія», «Медицина» та «Педіатрія». Також визначено показники залишкових знань здобувачів за спеціальностями освітньо-професійних програм, які реалізуються в ХНМУ. Заняття проводилися з використанням платформи дистанційного навчання ХНМУ за дисциплінами, вивчення яких повністю завершено.

Основним етапом щодо перевірки якості надання освітніх послуг в університеті є **оцінка досягнутих результатів навчання випускниками під час проведення випускних іспитів**, а саме:

для спеціальностей «Медсестринство», «Технології медичної діагностики та лікування», «Фізична терапія, ерготерапія» (ступінь – «бакалавр») - практично-орієнтований іспит;

для спеціальностей «Медсестринство» та «Технології медичної діагностики та лікування» (ступінь – «магістр») – захист магістерської роботи;

для спеціальності «Стоматологія», «Медицина» – практично-орієнтований іспит;

для спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» (ступінь – «магістр») – захист магістерської роботи та практично - орієнтований іспит.

У цілому результати складання іспитів показали стабільність якісних показників рівня підготовки випускників.

У зв'язку з російською агресією та введенням воєнного стану в Україні, атестація у 2022 році проводилася з використанням технологій дистанційного навчання та відповідно до Постанови КМУ України від 19 березня 2022 р. № 316 «Деякі питання атестації здобувачів ступеня вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальностями галузі знань 22 “Охорона здоров'я” в умовах воєнного стану».

У 2022 р. склали іспити та **отримали документ про вищу освіту** 1355 випускників (зокрема 617 випускників – іноземних здобувачів освіти, 90 випускників заочної форми навчання). Із загальної кількості випускників 41 випускник (3,03 %) отримав диплом з відзнакою.

За результатами випускних іспитів проведено аналіз зауважень Голів екзаменаційних комісій, складено «План заходів ХНМУ щодо усунення критичних зауважень та реалізації пропозицій Голів екзаменаційних комісій випуску 2022 року», який затверджено на засіданні Вченої ради ХНМУ у вересні 2022 р.

Донедавна університет був одним із медичних ЗВО України, у якому отримував освітні послуги найбільший за чисельністю **контингент іноземних студентів**, що на початок 2021-2022 навчального року перевищувало 5300 осіб. Підготовка іноземних громадян і зараз залишається одним із пріоритетів освітньої, економічної, політичної й іміджевої діяльності ХНМУ.

Провідним напрямком діяльності **Навчально-наукового інституту з підготовки іноземних громадян ХНМУ (ННІ ППГ ХНМУ)** минулого року стало питання збереження контингенту здобувачів-іноземців, а також підтримка досягнень щодо розвитку та реалізації програмних заходів університету з метою наближення якості освіти іноземних громадян до стандартів європейського рівня, впровадження новітніх освітніх технологій, ефективна організація освітнього процесу.

На даний час контингент іноземних студентів складає 2285 осіб, з яких 687 навчаються за програмами академічної мобільності в Грузії.

ННІ ППГ ХНМУ забезпечує своєчасне підтвердження надісланих ДП «Іміджевий центр» МОН України, медичними радами, посольствами та іншими організаціями різних країн документів про вищу освіту іноземних випускників.

Разом з питанням збереження контингенту ще одним на сьогодні пріоритетним завданням для ННІ ППГ ХНМУ є надання якісних освітніх послуг та задоволення освітніх потреб іноземних здобувачів. Саме від цього залежить прийняття ними та їхніми батьками рішення продовжувати навчання в університеті чи віддавати перевагу іншим ЗВО.

Усім іноземним здобувачам, що бажали, була надана можливість взяти участь у програмах міжнародної кредитної академічної мобільності. Укладено договори про співпрацю та реалізацію програм академічної мобільності між Харківським національним медичним університетом та університетами Грузії (New Vision, SEU, м. Тбілісі), Киргизької республіки (Міжнародний медичний університет Авіцена, м. Бішкек).

Також укладено відповідні договори про співпрацю з можливістю організації програм внутрішньої академічної мобільності для здобувачів освіти щодо офлайн навчання у Тернопільському національному медичному університеті ім. І.Я. Горбачевського та Івано-Франківському національному медичному університеті.

Післядипломне навчання. Роботу щодо підготовки фахівців на післядипломному рівні, що є невід’ємною складовою діяльності університету, продовжено через організацію навчального процесу для лікарів-інтернів та заходи безперервного професійного розвитку лікарів, що забезпечуються Навчально-науковим інститутом післядипломної освіти ХНМУ (ННІ ПО).

На початок 2022 р. загальна **кількість лікарів-інтернів** становила 665 осіб, з них за державним замовленням – 316 , за контрактом – 349 . Закінчили навчання та отримали сертифікат спеціаліста 324 особи, з них за державним замовленням – 166 , за контрактом – 158 . Прийом на 1-й рік навчання склав 332 особи (бюджет – 211, контракт – 121). План державного замовлення з набору лікарів-інтернів у 2022 році було виконано в повному обсязі. Загальна **кількість лікарів-інтернів** на кінець року становила **685** осіб.

Одним з етапів перевірки якості отриманих знань та підготовки інтернів до самостійної роботи є складання **ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 3»**. Результати складання лікарями-інтернами університету цього іспиту демонструють сталість рівня їхньої підготовки. Середній показник відсотка правильних відповідей, що показали лікарні-інтерни (Загальна лікарська підготовка) у 2022 р., склав 82,1%, при минулорічному – 77% (+5,1). Національний показник склав 85,8%. Інтерни-стоматологи у 2022 р. правильно відповіли на 83,1% питань, при минулорічному показнику 70,5% (+12,6). Національний показник – 84,9% (табл. 4). В університеті постійно аналізуються результати зовнішньої оцінки підготовки лікарів-інтернів та проводяться заходи щодо подальшого підвищення якості їхнього професійного навчання.

Таблиця 4

Результати складання «Крок 3. Загальна лікарська підготовка» та «Крок 3. Стоматологія» протягом 2020–2022 рр.

	2020	2021	2022
Загальна лікарська підготовка			
Усього	158	221	197
Середнє по ЗВО (% правильних відповідей)	77	77	82,1
Стоматологія			
Усього	134	101	79
Середнє по ЗВО (% правильних відповідей)	81	70,5	83,1

Слід зазначити, що з 2006 р. університет проводить активну роботу щодо участі у реалізації системи безперервного професійного розвитку медичних кадрів. Розроблено Навчально-виробничий план Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Харківського національного медичного університету, відповідно до якого проводилося підвищення кваліфікації лікарів шляхом проведення циклів тематичного удосконалення (за 53 лікарськими

спеціальностями), циклів спеціалізації та стажування (за 22 лікарськими спеціальностями).

Згідно з Навчально-виробничим планом ННІПО ХНМУ, у 2022 р. на 41 кафедрі університету було проведено 139 циклів тематичного удосконалення, 23 цикли спеціалізації та 4 цикли стажування для лікарів (навчання за державним замовленням та за контрактом).

У 2022 р. проведено цикли спеціалізації навчання за державним замовленням: за фахом «Дитяча гінекологія» - 6 лікарів акушерів-гінекологів та 3 лікарі-спеціалісти педіатричного профілю, за фахом «Ультразвукова діагностика» - 3 лікарі, за фахом «Епідеміологія» - 8 лікарів, за фахом «Ортодонція» - 3 лікарі, за фахом «Кардіологія» - 2 лікарі, за фахом «Кардіологія» - 3 лікарі, 2 спеціалізації за фахом «Фізична та реабілітаційна медицина» - 20 лікарів, за фахом «Медицина невідкладних станів» - 17 лікарів, за фахом «Анестезіологія» - 1 лікар, за фахом «Ультразвукова діагностика» - 3 лікарі, за фахом «Судинна хірургія» - 3 лікарі, за фахом «Ендокринологія» - 5 лікарів, за фахом «Загальна практика-сімейна медицина» - 1 лікар, за фахом «Торакальна хірургія» - 8 лікарів, та навчання за контрактом: за фахом «Ортопедична стоматологія» - 3 лікарі, за фахом «Ультразвукова діагностика» - 2 лікарі, за фахом «Нейрохірургія» - 1 лікар, за фахом «Ортодонція» - 3 лікарі, за фахом «Хірургічна стоматологія» - 2 лікарі, за фахом «Судинна хірургія» - 1 лікар, за фахом «Загальна практика-сімейна медицина» - 1 лікар, за фахом «Нефрологія» - 1 лікар, за фахом «Фізична та реабілітаційна медицина» - 1 лікар, за фахом «Генетика медична» - 5 лікарів, за фахом «Терапевтична стоматологія» - 2 лікарі, за фахом «Ендокринологія» - 4 лікарі, за фахом «Дерматовенерологія» - 1 лікар.

Проведено цикли стажування: зокрема, навчання за державним замовленням: за фахом «Епідеміологія» - 2 лікарі; навчання за контрактом: за фахом «Стоматологія» - 1 лікар, за фахом «Алергологія» - 1 лікар, за фахом «Ендокринологія» - 3 лікарі, за фахом «Стоматологія» - 1 лікар, які закінчили і одержали сертифікати лікаря-спеціаліста за цими спеціальностями.

У 2022 р. пройшли цикли підвищення кваліфікації, виконали навчальний план та програму в повному обсязі, отримали посвідчення про проходження підвищення кваліфікації 1383 фахівці лікувально-профілактичних закладів Харківської області, м. Харкова та інших регіонів України. З них 1304 слухачі пройшли навчання за державним замовленням, кількість лікарів, які навчалися за контрактом – 79. Цикли тематичного удосконалення пройшли 1263 слухачі, цикли спеціалізації – 112 слухачів, цикли стажування – 8 слухачів.

Слухачі циклів ТУ, спеціалізації та стажування, а також керівники медичних установ надали позитивну оцінку роботи кафедр щодо організації заходів безперервного професійного розвитку лікарів, їхньої актуальності, наочності та науково-практичного рівня.

На виконання доручення Департаменту охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації з 06.10.2022 по 12.10.2022 р. для 53 лікарів закладів охорони здоров'я м. Харкова та Харківської області було організовано та проведено цикл тематичного удосконалення за спеціальністю «Радіологія» на тему: «Радіаційна медицина» на кафедрі радіології та радіаційної медицини.

Пройшли цикли спеціалізації та стажування за фахом «Епідеміологія» на кафедрі епідеміології та отримали сертифікати лікаря-спеціаліста за фахом «Епідеміологія» 10 лікарів (для м. Харкова, Харківської області).

У 2022 році проведено цикл тематичного удосконалення (навчання онлайн) «Вибрані питання епідеміології інфекцій дихальних шляхів. COVID-19 – сучасні виклики» на кафедрі епідеміології для 36 лікарів м. Харкова.

Розроблено проєкт Навчально-виробничого плану ННІПО ХНМУ на 2023 рік, згідно з наказом МОЗ України № 1453 від 11.08.2022 р. в редакції наказу МОЗ України від 10.11.2022 р. №203. Заплановані обсяги прийому слухачів на цикли тематичного удосконалення, спеціалізації та стажування становлять 1509 слухачів (та додатково 11040 осіб за рахунок слухачів, що були переведені з ХМАПО) навчання за державним замовленням та для 160 слухачів, навчання за контрактом. За Навчально-виробничим планом ННІПО ХНМУ проведення підвищення кваліфікації лікарів як за державним замовленням, так і на контрактній основі за 53 лікарськими спеціальностями на 41 кафедрі університету шляхом проведення відповідних циклів. Усього циклів за державним замовленням – 245, з них: інтернатура – 56, спеціалізація – 12, тематичне удосконалення – 176, стажування – 1; на контрактній основі: усього циклів – 70, з них: інтернатура – 45, спеціалізація – 4, тематичне удосконалення – 20, стажування – 1.

Для проведення навчання на післядипломному етапі в існуючих умовах університет використовує технології дистанційного навчання. Змішаний формат організації освітнього процесу реалізовано за допомогою інформаційно-освітнього порталу «Дистанційне навчання ХНМУ». Онлайн-лекції та онлайн-консультації для слухачів проводять провідні науково-педагогічні працівники ХНМУ та інших ЗВО України, зокрема з використанням телемедичних технологій.

З 14 по 24 січня 2022 р., відповідно до листа Міністерства охорони здоров'я України щодо виконання протоколу № 38 засідання Ради національної безпеки і оборони України від 30 грудня 2021 року стосовно пункту 8.1 «Про поширення варіанта Омікрон коронавірусу SARS-CoV-2 у світі та загрози для України», у Харківському національному медичному університеті науково-педагогічними співробітниками кафедри інфекційних хвороб проведено навчання на тему «Особливості надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу в сучасних умовах» для лікарів-спеціалістів первинної, вторинної, третинної медичної допомоги, залучених до надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19). Загальна кількість лікарів, які пройшли навчання, складає 709 осіб, зокрема:

- лікарі-спеціалісти первинної медичної допомоги – 453 особи;
- лікарі-спеціалісти вторинної медичної допомоги – 137 осіб;
- лікарі-спеціалісти третинної медичної допомоги – 119 осіб.

На виконання листа Міністерства охорони здоров'я України щодо запланованої серії тренінгів для лікарів первинної медико-санітарної допомоги «Школа лікування COVID-19», Харківський національний медичний університет надав до Департаменту охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації кандидатури потенційних тренерів для подальшої їхньої участі у

проекті для забезпечення навчання лікарів первинної медико-санітарної допомоги Харківської області:

- Юрко Катерина Володимирівна, завідувачка кафедри інфекційних хвороб, д.мед.н., професорка. Теми тренінгів:

1. «Клінічне ведення пацієнтів з COVID-19 в амбулаторній практиці: скринінг та триаж, критерії тяжкості та прогноз, алгоритми госпіталізації».

2. «Клінічне ведення пацієнтів з COVID-19 в амбулаторній практиці: телемедицина та дистанційна допомога, організація дистанційного контролю пацієнта, алгоритм успішної комунікації».

3. «Клінічне ведення пацієнтів з COVID-19 в амбулаторній практиці: особливості лікування пацієнтів із супутніми захворюваннями; конфекції та раціональне використання антибіотиків».

- Чумаченко Тетяна Олександрівна, завідувачка кафедри епідеміології, д.мед.н., професорка. Тема тренінгу: «Клінічне ведення пацієнтів з COVID-19 в амбулаторній практиці: епідеміологічна ситуація в світі та в Україні, особливості нових варіантів вірусу та прогнози, відстеження контактів та профілактичні заходи, основи інфекційного контролю» (зокрема робота з відходами).

- Сушецька Аліна Сергіївна, асистентка кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії. Тема тренінгу: «Клінічне ведення пацієнтів з COVID-19 в амбулаторній практиці: лікування легких та середньотяжких випадків вдома, основи домашньої кисневої терапії».

Важливе місце в розвитку післядипломної освіти відведено роботі з розширення переліку надання освітніх послуг. У 2020 році отримана ліцензія на здійснення освітньої послуги з підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та передвищої фахової освіти, у 2021 році розпочато роботу з надання цієї освітньої послуги. У 2022 році підвищили свою кваліфікацію 18 педагогічних працівників медичних фахових коледжів м. Харків, Харківської області та інших регіонів України та 31 науково-педагогічний працівник на циклах підвищення кваліфікації з педагогіки.

Не дивлячись на всі складнощі воєнного часу, ННІ ПО та фахівцями університету було забезпечено безперервність освітнього процесу. На 2023 рік заплановано проведення нових актуальних циклів підвищення кваліфікації лікарів, серед них: ТУ «Особливості військово-польової хірургії в умовах повномасштабного збройного конфлікту», ТУ «NPWT терапія в умовах сучасного надання стаціонарної та амбулаторної хірургічної допомоги на тлі сучасного збройного конфлікту», ТУ «Сучасна хірургічна тактика при пораненнях шиї та грудної клітки в умовах сучасного збройного конфлікту», ТУ «Використання сучасного магнітного інструменту для хірургічного видалення сторонніх тіл в умовах збройного конфлікту» на кафедрі хірургії №4. Заплановано розроблення методичного забезпечення на кафедрах, затвердження Вченою радою університету навчальних планів та програм для нових циклів тематичного удосконалення, спеціалізації та стажування. ННІ ПО постійно співпрацює з кафедрами щодо оновлення та перезатвердження навчальних планів, програм циклів підвищення кваліфікації лікарів, за якими вже проходить навчання протягом останніх років.

Наукова діяльність

Наукова діяльність у Харківському національному медичному університеті в умовах воєнного стану продовжувалася відповідно до пріоритетів розвитку медичної науки в Україні за напрямками:

1. Профілактика, діагностика і лікування серцево-судинних захворювань.
2. Мінінвазивні втручання при гострій і хронічній патології.
3. Удосконалення профілактики, діагностики та лікування вірусних, бактеріальних інфекцій на основі вивчення їхніх патогенетичних механізмів.
4. Розроблення і впровадження ефективних методів і засобів профілактики, діагностики і лікування найважливіших захворювань і травм.

У 2022 році заходи з підвищення ефективності наукової роботи передбачали збереження й удосконалення фінансового, кадрового, матеріально-технічного та організаційного забезпечення.

Усього в університеті виконувалося 10 НДР, фінансованих за рахунок коштів загального фонду державного бюджету в обсязі **5 млн 776 тис. 742 грн.** (у 2021 р. – 5 млн. 656 тис. грн.), 41 ініціативна (пошукова) НДР, а також 6 госпдоговірних довготривалих НДР.

Позабюджетні кошти за наукову діяльність у 2022 р. склали **1 млн 320 тис. 760 грн.** тис. грн. проти 5 868 тис. грн. у 2021 році. Питома вага позабюджетних коштів серед усіх надходжень за наукову діяльність становила **18,6 %** проти 35,9 % у 2021 році.

За результатами виконуваних у 2022 р. НДР, співробітниками університету Подано до **Переліку наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я 2023 року 13** медичних технологій, отримано 6 патентів (із них 4 – на винаходи), направлено 10 заявок (із них 3 – на винаходи) на одержання патентів. Кількість робіт під афіліацією **ХНМУ** у 2022 році збільшилася: у Scopus – на 224 роботи (всього 1566), Web of Science – на 184 (всього 1544). Індекс Гірша виріс і складає: Scopus – 43 (↑6), Web of Science – 32 (↑3).

За показниками наукометричної бази Scopus (квітень 2022р.) університет посідав 19-те загальне (і 4-те серед медичних ЗВО) місце, маючи 1440 публікацій, 5607 цитувань та індекс Гірша, який дорівнював 39.

У 2022 р. кількість отриманих закладом грантів від закордонних наукових та навчальних установ на виконання наукових досліджень та на участь у зарубіжних наукових форумах становить **125** (у 2021 – 100, у 2020 р. – 87)

У 2022 році університет був організатором або співорганізатором **16** наукових форумів. Науковцями університету зроблено 167 наукових доповідей на міжнародному рівні, 596 – на українських наукових форумах.

У 2022 р. у Харківському національному медичному університеті **відкрито 3 спеціалізовані вчені ради (64.600.01, 64.600.03, 64.600.04)** із правом присудження наукового ступеня доктора наук за **9** спеціальностями (продовження дії спецрад строком на 3 роки згідно з наказом МОН від 23.12.2022 р. № 1166).

У звітному періоді в університеті виконувалося **23** докторські, **178 (PhD)** і **15** кандидатських дисертацій, що склало разом – **193** наукові роботи. Було заплановано 1 докторську та 19 дисертацій на здобуття ступеня доктора

філософії; за планом університету захищено 10 дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії; представлено до спеціалізованих рад 2 докторські та 7 дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Залишалось серед пріоритетів звітнього року й питання розвитку **студентської та молодіжної науки**. Традиційними стали наукові заходи й заходи з популяризації науки. Серед них: Фестиваль молодіжної науки «Медицина третього тисячоліття», International scientific interdisciplinary conference (ISIC-2022), Школа молодого науковця.

Здобутки провідних та молодих науковців університету було **відзначено на державному та регіональному рівнях**.

Так, **Указом Президента України №808/2022** Про присудження Національної премії України імені Бориса Патона 2022 року за роботу «Організація екстреної медичної допомоги та лікування гострої крововтрати в умовах бойових дій та клінічній практиці» нагороджено **Ігоря Тарабана** – доктора медичних наук, професора ХНМУ.

Премію Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій в колективі співавторів присуджено професорові кафедри фтизіатрії та пульмонології ХНМУ **Дмитру Бутову** за роботу «Розроблення і впровадження інноваційних технологій у діагностиці, лікуванні та прогнозуванні туберкульозу у цивільних і військових із зони Операції Об'єднаних Сил в умовах пандемії».

Розпорядженням Секретаря РНБО України від 15 червня 2022 року відзнакою Ради національної безпеки і оборони України I ступеня нагороджено директора Департаменту охорони здоров'я ХОВА, професора ХНМУ **Максима Хаустова**.

Стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених присуджено професорці кафедри внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології ім. академіка Л.Т. Малої **Ользі Кадиковій**.

Наказом Міністра оборони України медаллю «За сприяння Збройним силам України» нагороджено завідувачку кафедри медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії професорку **Юлію Волкову**, завідувача кафедри хірургії №4 **Віталія Макарова**, професора кафедри хірургії №4 **Ростислава Шевченка**, асистента кафедри хірургії №4 **Володимира Феськова**.

Відзнакою «Захисник України» Ради національної безпеки і оборони України нагороджено доцента кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи **Сергія Усенка**.

Старша викладачка кафедри гістології, цитології та ембріології **Наталія Мар'єнко** стала лауреаткою **Всеукраїнського конкурсу «Молодий учений року» в номінації «YouTube для науки»**. Конкурс проводився за ініціативою Ради молодих учених при МОН України.

Інформаційне забезпечення

Діяльність Наукової бібліотеки університету була спрямована, перш за все, на підтримку освітнього та науково-дослідного процесів університету в дистанційному форматі, всебічне сприяння інтеграції університету в світовий

науково-освітній простір, зміцнення його позицій як науково-дослідної установи через якісний інформаційний супровід, актуальні сервіси, комфортне середовище й віртуальний простір. У бібліотеці створено сучасні умови для самостійної роботи, проведення освітніх, наукових і культурних заходів різного рівня.

Загальна площа Наукової бібліотеки становить 2 824,5 кв.м. Локальна мережа бібліотеки об'єднує 197 комп'ютерів, 2 потужні сервери, 11 мультимедійних комплексів для навчання та проведення різноманітних заходів, 3 пересувні інтерактивні відеопанелі, численну копіювальну техніку, включаючи 3 безконтактні сканери для оцифрування рідкісних та цінних видань, розмножувально-копіювальну техніку, сканери для автоматизованої видачі документів тощо.

Обслуговування користувачів на початку року здійснювалося на 5 абонементів, у 15 читальних залах та залах для самостійної роботи, зокрема в студентських гуртожитках, на 680 посадкових місць. У бібліотеці користувачі мали можливість замовити необхідну літературу за міжбібліотечним абонементом (МБА), здійснювалась електронна доставка документів (ЕДД). Після 24 лютого практично вся площа роботи інформаційно-бібліотечного ресурсу університету перейшла у віддалену форму роботи.

Загальний фонд Наукової бібліотеки на 01.01.2023 р. налічує 979402 документи, зокрема на паперових носіях – 933405 примірників, зокрема наукової літератури – 402295, навчальної – 505357; колекція цифрових повнотекстових ресурсів – 45997. Протягом 2022 року до фонду надійшло 386 примірників документів: за передплатою та отримано в дар (безкоштовно) від співробітників університету, зокрема співробітників кафедр, ЗВО України, державних організацій, приватних осіб – 140 документів, що є важливим джерелом поповнення фонду під час війни. Вилучено з фонду фізично зношеної навчальної літератури – 19583 прим.

На початку 2022 р. студенти та викладачі ХНМУ активно використовували програму USMLE-Rx компанії MediQ Learning (США, Каліфорнія) через передплачені коди-доступу на 17 автоматизованих робочих місцях для підготовки до іспитів – проведено 316 тестувань (10643 питання), переглянуто 6009 флеш-карт, 162 відео та 55 бріксів (клінічних кейсів). З початком війни цей процес став неможливим.

Пріоритетним завданням у 2022 році стали пошук, розширення асортименту освітньо-наукових електронних ресурсів та організація вільного віддаленого доступу до них, зокрема до освітньої онлайн-платформи Access Medicine компанії McGraw-Hill (США), Complete Anatomy та ін., через сайт Наукової бібліотеки ХНМУ.

Сайт Наукової бібліотеки ХНМУ – зручна точка віддаленого доступу до освітніх та наукових ресурсів власної та зовнішньої генерації. У першу чергу, це Електронний каталог з проблемно-орієнтованими БД за напрямками наукової роботи університету та Репозитарій ХНМУ, інтерактивні бази тестів «Крок» та USMLE, наукометричні бази Web of Science та Scopus, наукові видання Springer Nature, Elsevier (колекція ScienceDirect), тощо. На допомогу студентам і вченим поповнюються постійні рубрики з академічної доброчесності та публікаційної активності науковця з корисною інформацією та посиланнями на авторитетні

джерела. Наукова бібліотека пропонує доступ до кількох десятків електронних БД науково-освітнього контенту на міжнародних платформах. Окрім загальнодоступних ресурсів наукової медичної інформації, представлені ресурси з військової справи та військової медицини. Серед іноземних платформ, які підтримали українських освітян та медиків під час війни і відкрили безкоштовний доступ до навчальних та наукових матеріалів: AccessMedicine, AMBOSS, Clinical Key, Complete Anatomy, Research4Life, Coursera, система міжбібліотечного абонементу RapidILL та інші.

Актуалізовані постійні рубрики з академічної доброчесності та публікаційної активності науковця з корисною інформацією та посиланнями на авторитетні джерела. У відповідь на зростаючий інтерес до різних аспектів теорії і практики наукових метрик, оцінки наукової діяльності та публікаційної активності створено відповідний блок з виокремленням розділу щодо узагальненої інформації про персональні бібліометричні профілі науковців, викладачів і співробітників ХНМУ.

Електронний каталог бібліотеки разом з різноманітними БД налічує 321 тис. бібліографічних записів, з яких 11892 – мають посилання на повні тексти, з них 7088 – електронні колекції книжок світових видавництв Springer та Elsevier. У 2022 році користувачами здійснено понад 3 млн. звернень до повнотекстових документів.

Електронний каталог працює на консолідованій платформі ІРБІС 64, яка забезпечує автоматизацію традиційних бібліотечно-бібліографічних процесів, зокрема книговидачу. Проте все гостріше постає питання необхідності переходу бібліотеки з програмного забезпечення, у розробленні якого є російська складова, на програмне забезпечення, що має відкритий код і українську локалізацію, а також підтримує міжнародні стандарти і формати. Але це питання загальнодержавного масштабу, адже значна кількість українських бібліотек працює на платформі ІРБІС 64. Наразі доступ користувачів до електронного каталогу закритий, проте співробітники бібліотеки продовжують внутрішні процеси щодо каталогізації, обліку та списання документів, редагування бібліографічних записів, аналітичного розпису періодичних видань та збірок тощо для продовження обслуговування користувачів (видача та прийом літератури, виконання інформаційних пошуків та інше).

Репозитарій ХНМУ (ISSN 2310-8363) – електронний архів інтелектуальних здобутків науковців, викладачів та співробітників університету, потенційна складова Національного репозитарію академічних текстів. Багаторічна співпраця кафедральних колективів і бібліотеки щодо його наповнення дає вагомі результати. На кінець 2022 р. у вільному доступі знаходиться 30650 документів, серед яких навчально-методичних матеріалів та лекційних – понад 3 тисячі (3094). За рік е-архів збільшився на 1284 роботи, зареєстровано понад 6,3 млн унікальних користувачів (у 2021 р. – понад 6,4 млн, у 2020 р. – понад 5,2 млн), кількість завантажень повних текстів становить 14,6 млн (у 2021 р. – 15,2 млн, у 2020 році – 10,3 млн), а за весь час роботи Репозитарію (більше 11 років) складає вже понад 78,6 млн.

Бібліотека формує власний онлайн-ресурс – **фахово-орієнтований електронний контент (ФОеК)** з посиланнями на 3,5 тисячі книжкових видань

навчального та наукового характеру з репозитаріїв вишів, наукових установ України, розташований в Системі дистанційного навчання ХНМУ на платформі Moodle.

Бібліометричні та наукометричні профілі вчених. Протягом 2022 р. Наукова бібліотека продовжила інформаційний моніторинг загального профілю університету та відстеження профілів науковців в аналітичній системі Google Scholar з подальшим їхнім включенням до інформаційно-аналітичної системи «Бібліометрика української науки». За кількістю зареєстрованих авторських профілів у Google Scholar ХНМУ другий рік поспіль посідає 8 місце у ТОП-10 наукових та освітніх установ України. Бібліотека проводить інформаційно-аналітичну роботу та супровід науково-публікаційної діяльності науковців університету в **наукометричних базах Web of Science та Scopus.**

Видавнича діяльність. Видавнича діяльність університету здійснюється редакційно-видавничим відділом, який, незважаючи на війну, важку ситуацію та складні умови, пов'язані з російською агресією, продовжує свою роботу, а саме:

- вчасно виготовляє дипломи та додатки до них для випускників ХНМУ, Медичного коледжу;
- виготовляє документи для здобувачів вищої та післядипломної медичної освіти ХНМУ;
- редагує, коригує, верстає та друкує навчальні посібники, навчальну, методичну та наукову літературу університету;
- виготовляє бланкову продукцію для потреб університету, індивідуальні плани для студентів;
- видає збірки конференцій;
- виготовляє електронні сертифікати конференцій.

Відділ плідно співпрацює з Науковою бібліотекою ХНМУ, використовуючи методичний модуль «Шлях книги». Для розміщення в Репозитарії на кафедрі університету було передано 42 електронні файли навчальної літератури у форматі PDF.

У 2022 р. редакція наукових журналів ХНМУ не припиняла свою роботу. У журналах «Inter Collegas». «Експериментальна і клінічна медицина» та «Медицина сьогодні та завтра» опубліковано 87 статей відкритого доступу, які в обов'язковому порядку перевіряються на наявність запозичень відповідним програмним забезпеченням, піддаються подвійному засліпленому рецензуванню, літературному та мовному редагуванню, індексуються в Index Copernicus, Google Scholar та Національній бібліотеці ім. В.І. Вернадського, а також розміщуються у Репозитарії ХНМУ. У роботі над статтями брали участь 24 рецензенти з України та інших країн.

Станом на кінець 2022 р. було видано 1 підручник (у 2 томах), 8 навчальних посібників, зокрема 4 англійською мовою та 7 електронних версій, 3 монографії.

Співробітники ХНМУ спільно з фахівцями інших навчальних та наукових медичних закладів брали участь у виданні 2 підручників, 9 навчальних посібників, 8 монографій. Ці результати у динаміці за останні три роки мають такий вигляд (табл. 5):

Показники видавничої діяльності

Види літератури	Рік		
	2020	2021	2022
Підручники	2	2	1/2
Навчальні посібники	22	16/6	8/9
Електронні посібники	14	10	7
Монографії	17	11/5	3/8

Крім того, у 2022 р. для студентів та лікарів-інтернів співробітниками ХНМУ підготовлено та видано 53 навчально-методичні роботи (з них 9 англійською мовою) в основному на електронних носіях (у форматі PDF).

Реалізація політики академічної доброчесності

Політика академічної доброчесності в університеті реалізується відповідно до положень **Кодексу академічної доброчесності ХНМУ, Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в ХНМУ**. В університеті діє Положення про порядок перевірки документів на наявність текстових запозичень, відповідно до якого всі навчальні, навчально-методичні та наукові матеріали, що розробляються в університеті, а також кваліфікаційні роботи здобувачів освіти підлягають обов'язковій перевірці щодо порушень добросовісної та коректної роботи із джерелами інформації.

З метою подальшого розвитку системи академічної доброчесності та створення позитивного, сприятливого й доброчесного освітнього, наукового середовища в університеті працює **Група сприяння академічній доброчесності**, яка опікується формуванням культури академічної доброчесності, популяризацією доброчесної поведінки та етики академічних взаємовідносин як одного з принципів корпоративної культури в університеті серед усіх учасників освітньої та наукової діяльності, попередженням порушення норм та правил академічної доброчесності в академічному середовищі університету.

Основні напрямки роботи щодо посилення культури академічної доброчесності було реалізовано в освітньому, інформаційному та моніторинговому просторі. Протягом навчального року структурними підрозділами університету спільно зі здобувачами освіти були організовані численні інформаційні та освітні заходи, присвячені актуальним питанням академічної доброчесності, академічного письма та етики академічних взаємовідносин.

У 2022 році набула подальшого вдосконалення система соціологічних досліджень думок студентства через опитування, зокрема щодо доброчесності академічного середовища в університеті, розроблено порядок прийняття управлінських рішень та впровадження змін за результатами опитувань.

Формування довіри до результатів навчання неможливе без свідомого ставлення до академічної доброчесності як викладачів, так і здобувачів освіти. З цією метою в університеті впроваджена практика обов'язкового проходження здобувачами освіти 1 року навчання **курсу «Академічна доброчесність»** з

сертифікацією після завершення навчання. В усіх освітніх програмах навчальним планом передбачено освітні компоненти, спрямовані на опанування знань щодо академічної доброчесності та академічного письма. Для науково-педагогічних викладачів доступні якісні навчальні курси щодо реалізації принципів академічної доброчесності в освітньому процесі.

Сьогодні в університеті проводиться постійний моніторинг та самооцінювання стану розвитку культури академічної доброчесності та напрацьовуються заходи подальшого посилення та зміцнення політик академічної доброчесності як у науковій, так і освітній сферах.

Працює **Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ**, одним із завдань якої є розгляд спірних питань щодо порушень академічної доброчесності учасниками освітнього процесу університету.

Університет у 2020-2022 рр. брав участь у дворічному спільному проєкті Міністерства світи і науки України та Американських рад з міжнародної освіти «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти - Academic IQ», що дозволив опрацювати нові інструменти моніторингу і розробки заходів з розвитку системи академічної доброчесності, познайомитися з вітчизняним і світовим досвідом, використати його у своїй роботі.

Навчально-виховна діяльність

Навчально-виховний процес в університеті реалізується відповідно до розробленої Концепції виховної роботи, що ґрунтується на Конституції України, Законі України «Про вищу освіту», Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»).

У 2022 р. виховна робота в ХНМУ, в умовах воєнного стану, була адаптована до вимог часу. Першочерговим завданням стало забезпечення безпекової складової здоров'я та психологічного стану здобувачів освіти.

На офіційному сайті університету було розміщено алгоритм дій у разі виникнення надзвичайної ситуації, «гарячі телефонні лінії» для отримання інформаційної, координаційної та консультативної підтримки під час дії правового режиму воєнного стану. В університеті організовано колл-центр психологічної допомоги, де працювали україномовні та англійськомовні фахівці-психологи, психотерапевти. Заходи, що організовані Психологічною службою університету, були спрямовані на подолання психологічних наслідків воєнних дій з боку РФ: тренінги «Перша психологічна допомога», «Навички психологічного відновлення», круглий стіл «Академічний соціум під час воєнної агресії росії проти України: психологічні аспекти» тощо.

Загалом, в університеті вибудована і реалізується логічна, структурована та ефективна система виховного процесу. У режимі дистанційної комунікації відбувалася реалізація Концепції виховної роботи за основними її напрямками.

Як ніколи нового змісту набули заходи з **національно-патріотичного виховання**, які проводилися в різних форматах. До їхнього проведення долучалися кафедри української мови, основ психології та педагогіки, медицини

катастроф та військової медицини, Наукова бібліотека та органи студентського самоврядування.

Викладачами кафедр ініційовано проведення online-годин із висвітленням найпоширеніших питань, які виникають у здобувачів освіти під час дії воєнного стану та загалом агресії ворога проти України, а саме: оперативна ситуація на фронті, ймовірні сценарії завершення війни, отримання міжнародної технічної, фінансової та гуманітарної підтримки.

В університеті панує солідарний патріотичний стиль життя студентської спільноти в онлайн-просторі, що сприяє формуванню рис, якостей особистості українця-переможця. У режимі онлайн проводилася загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок агресії російської федерації проти України. До Дня захисників та захисниць України було проведено дистанційну навчально-меморіальну сесію, під час якої проаналізовано зв'язок християнського образу Богородиці з формуванням і діяльністю українського козацтва та сучасних українських збройних сил.

Важливим аспектом формування національної самосвідомості студентів стало проведення загальноуніверситетських заходів, спрямованих на популяризацію української мови. До дня української писемності та мови здобувачі освіти активно долучилися до написання радіодиктанту національної єдності. Проведено університетські етапи мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді ім. Тараса Шевченка, Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика.

Діяльність органів студентського самоврядування. Важливою для всієї університетської спільноти є діяльність органів студентського самоврядування. Здобувачі освіти брали активну участь у процесі внутрішнього забезпечення якості, моніторингу та оцінки освітніх програм, рівня викладання навчальних дисциплін.

Основним із напрямків діяльності студентського самоврядування залишався **волонтерський рух**, що став як ніколи важливим та актуальним, враховуючи особливості, пов'язані з воєнним станом в країні.

Студенти університету активно долучилися до роботи в Центрі екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, Інституті загальної та невідкладної хірургії ім. В.Т. Зайцева, Військово-медичному клінічному центрі Північного регіону, Харківській клінічній лікарні на залізничному транспорті № 1, Обласній клінічній лікарні, лікарні швидкої медичної допомоги, а також до первинної медико-санітарної допомоги в районних та міських лікарнях Харкова, за місцем свого тимчасового перебування.

Здобувачі освіти ХНМУ приєдналися до місії «Лікарі без кордонів». У Харкові їхнім завданням було:

- координація проєкту, що дозволяє отримати необхідну інформацію про забезпечення лікарень та мобільних клінік на станціях метро необхідними ліками, обладнанням;

- надання консультацій та порад щодо збереження психічного здоров'я в умовах війни на станціях метро, де були розгорнуті мобільні медичні центри.

Волонтери університету активно підтримали проєкт, направлений на забезпечення ліками інсулінозалежних пацієнтів Харківщини. Щоденно

підтримували роботу «гарячої лінії», рятуючи життя та здоров'я мешканців Харкова та Харківської області.

Активна громадянська позиція нашої студентської спільноти спонукала налагодженню комунікації з 19 волонтерськими організаціями різного масштабу: Street Culture, «Медицина без кордонів», Харківська ГО «Волонтери Mova Life», «Help Group», «Харків-СОС», Тель-Авіва «Joint», ГО «Сокільники», штаб «Серце до серця», «КНЛІВ МТУ», БФ «КРИЛА НАДІЇ», ВБО «Help Age», табір «Славутич», табір «Дорожник», БФ «ТИ ПОТРІБЕН», ГО «Харків Еко Сіті», БФ «Станція Харків», БО «ХБФ Будинок Молоді та дітей УМСА», БО «Повернись живим» та інші. Завдяки добре організованій роботі волонтери змогли охопити своєю діяльністю досить великий спектр надання допомоги населенню міста та області. Це була евакуація людей на вокзал до поїздів, закупівля та доставка їжі, допомога продуктами, доставка одягу та ліків у місцеві лікарні та польові військові шпиталі, цивільним громадянам, що залишилися без житла.

На цей час задіяні волонтери, що:

- надають гуманітарну допомогу ЗСУ, ТрО та Національній поліції та цивільним особам м. Харкова – 200 осіб;
- у військових шпиталях – 148 осіб;
- у лікарнях та аптеках міста – 230 осіб;
- на автівках швидкої медичної допомоги – 75 осіб.

За умов воєнного стану в Україні надважливою є інформаційна складова. Наші активісти борються з ворогом і в інфопросторі, використовуючи свій відеоканал для поширення інформації щодо правдивості подій в Україні. Організовували флешмоби, зокрема #SAVEMARIUPOL, масово підписували петиції, метою яких стала підтримка оточеного російськими військами Маріуполя.

«Що я ще можу зробити?» під таким гаслом допомагають волонтери університету кожного дня. Вони долучилися до:

- неодноразового збору коштів для гуманітарної допомоги. На ці кошти було зібрано комплектуючі аптечки ІФАК (протизапальні, знеболюючі засоби, антибіотики, протиопікові пов'язки, бандажі та інші важливі медичні засоби (рукавиці, катетери, трубки), дрон DJI Mavic 3 й 50000 грн на машину Mitsubishi L20. Благодійна акція по збору коштів на допомогу ЗСУ, ТрО та постраждалому населенню Харкова та Харківської області триває, інформація про що висвітлюється у соціальних мережах Студентського самоврядування ХНМУ;

- участі у волонтерсько-патріотичному заході «Тепло для котиків ЗСУ», головною метою якого стало вироблення заготовок для окопних свічок для військових. Захід відбувся на платформі «Український простір Інтелігенція»;

- заходу з плетіння маскувальних сіток для Збройних Сил України на платформі від БО «Фонд суспільної допомоги»;

- здачі крові на базі Обласного центру служби крові Харківської міської ради для потреб армії та громадського населення. Донорами стали понад 120 студентів медичного ЗВО;

- виготовлення солодошів для бійців ТрО у Харківському напрямку до Новорічних свят (понад 450 кондитерських наборів);

- адаптування тварин до умов воєнного часу у тимчасовому притулку для тварин «Виставковий Центр».

У межах програми протидії актуальним захворюванням проводилися інформаційно-просвітницькі акції у режимі онлайн: до Дня боротьби з цукровим діабетом, інсультом, СНІДом, Всесвітнього дня Радіології, Всесвітнього дня надання першої медичної допомоги тощо.

Продовжено реалізацію **шефського напрямку** волонтерської діяльності студентів. На базі Харківської міської дитячої клінічної лікарні № 16 відбувся захід «Music morning beats» із запрошенням всесвітньовідомого композитора і нейромузиколога Найджела Осборна. Запропонований метод використання музичного мистецтва у якості психологічної терапії для підтримки дітей, які були травмовані внаслідок воєнних конфліктів, став метою щотижневих відвідувань волонтерами ХНМУ дітей та проведення заходів, пов'язаних із хібукі-терапією. До дня святого Миколая організовано привітання та вручення подарунків пацієнтам Обласної дитячої клінічної лікарні та міської дитячої клінічної лікарні № 16.

Студентки Валерія Шевченко (I медичний факультет 3 курс), Владислав Шелест (III медичний факультет 3 курс) пройшли конкурсний відбір на участь в програмі «The active Youth community: на шляху до розбудови миру», оголошений Громадською організацією «Ла Страда-Україна». Вони стали учасниками тренерської мережі ГО з метою здійснення інформаційно-просвітницької діяльності в закладах вищої освіти, громадах, молодіжних організаціях, спрямованих на соціальну згуртованість в підлітковому та молодіжному середовищі.

Ініціативи студентів-волонтерів університету високо відзначені громадськістю міста та країни. За вагомий особистий внесок у гуманітарну допомогу нагороджені:

Катерина Штиль – студентка II медичного факультету пам'ятною медаллю «За волонтерську діяльність»;

Даніїл Сиротніков – студент II медичного факультету пам'ятною медаллю «За волонтерську діяльність» та медаллю «За гідність та патріотизм»;

Катерина Погорелова – студентка II медичного факультету відзнакою Голови Миколаївської обласної організації Товариства Червоного Хреста України.

З нагоди Міжнародного дня студентів оголошено Подяку Харківського міського голови 5-ти здобувачам освіти нашого ЗВО серед курсантів та студентів 23-х закладів вищої освіти за активну громадянську позицію, високі досягнення в навчанні, участь у науковій та громадській діяльності, формування інтелектуального потенціалу України: Катерина Тополук (I медичний факультет), Злата Борщова (IV медичний факультет), Катерина Циб, Владислав Котов та Кирило Дурнев (III медичний факультет).

Численні подяки приходять до університету від клінічних закладів, зокрема з-за кордону, від підрозділів Збройних сил, Національній гвардії, різних військових формувань, добровольчих батальйонів та цивільних організацій, мирного населення. А одне з найвагоміших – студент I медичного факультету Сергій Алхімов за організацію благодійних ініціатив нагороджений Президентом Володимиром Зеленським медаллю «За врятоване життя».

Для **фізкультурно-оздоровчої роботи** в університеті існує 18 секцій з 17 видів спорту з високопрофесійним керівництвом викладачів профільної кафедри. Проте в нинішніх реаліях широкомасштабної війни в Україні спортивне життя замерло. Сьогодні першочерговим стало забезпечення безпекової складової здоров'я та психологічного стану здобувачів освіти. Воєнний стан в країні спонукав студентів університету приносити користь, зокрема у волонтерській діяльності, задля спільної Перемоги.

Творчі колективи Молодіжного центру ХНМУ продовжували діяти в режимі онлайн. Свої творчі номери вони представили в 25 мистецьких заходах та 12 разів отримали вищу нагороду Гран-прі і 25 разів посіли перші місця у міжнародних, всеукраїнських фестивалях і конкурсах.

Лікувально-профілактична робота

З початком введеного в Україні воєнного стану та загострення військової ситуації науково-педагогічні працівники 17 клінічних кафедр хірургічного, терапевтичного, педіатричного профілю університету, які залишились у місті, надавали різнопланову медичну допомогу хворим на базі 10 закладів охорони здоров'я міста та на базі Військово-медичного клінічного центру Північного регіону, тимчасово переміщеним особам на станціях Харківського метрополітену, яка проводилася в рамках місії «Лікарі без кордонів».

Відзначилися плідною роботою співробітники кафедр хірургії № 4, медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії, хірургії № 1, № 2 та нейрохірургії, які з 24.02.2002 до цього часу, майже у повному складі залишившись у місті, надають медичну допомогу військовослужбовцям Збройних Сил України та цивільному населенню.

Так, співробітниками кафедри хірургії № 4 проведена значна кількість високотехнологічних оперативних втручань на базі Військово-медичного клінічного центру Північного регіону. Фахівцями кафедри вперше в Україні виконано видалення уламка із правого шлуночка через праве передсердя на працюючому серці за допомогою ендоскопічного інструментарію, розробленого на кафедрі.

Співробітники кафедри медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії у складі виїзних бригад екстреної медичної допомоги брали участь у лікуванні та евакуації військових і цивільних, що постраждали, на волонтерських засадах працювали в мобільних госпіталях на деокупованих територіях.

Співробітниками кафедри нейрохірургії проведена значна кількість оперативних втручань, асистенцій ургентного та планового характеру, зокрема операції з приводу мінно-вибухових поранень спинного мозку. Постійно надавалася консультативна допомога фахівцям нейрохірургічного відділення Військово-медичного клінічного центру Північного регіону.

Співробітники кафедри хірургії №1 цілодобово на своїх клінічних базах надавали ургентну хірургічну медичну допомогу пораненим, використовуючи високотехнологічне обладнання, зокрема вузькоспеціалізовану хірургічну допомогу при пораненнях кінцівок на базі клініки Інституту.

Співробітниками кафедри хірургії № 2 разом з закордонними партнерами були запроваджені та реалізовані наукові, гуманітарні та миротворчі ініціативи, у результаті яких було отримано значну медичну та гуманітарну допомогу. Також організовано online медичну допомогу біженцям з України, надавалася різноманітна допомога українським студентам-медикам, зокрема з питань інтеграції в нових міжнародних проєктах. Вирішувалися питання доставки та забезпечення лікарень медикаментами, медичним та іншим обладнанням (Університетська клініка ХНМУ, Інститут загальної та невідкладної хірургії; Обласна клінічна лікарня; 17-я міська лікарня та ін.).

Також співробітники цих кафедр задіяні у волонтерській діяльності. За підтримки міжнародних фондів ними організовано й скоординовано надання гуманітарної допомоги для потреб закладів охорони здоров'я Збройних Сил України.

Фахівці кафедри медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії заснували благодійний фонд «Doctors help». Завдяки роботі фонду університет отримав автомобіль екстреної невідкладної медичної допомоги, 2 стаціонарних функціональних ліжка, 2 монітори пацієнта, велику кількість витратних матеріалів для проведення занять в університетському Симуляційному центрі.

На кінець року більше 100 науково-педагогічних працівників з 26 клінічних кафедр університету продовжують надавати різнопланову медичну допомогу населенню на базі 17 закладів охорони здоров'я міського і обласного підпорядкування, Військово-медичного клінічного центру Північного регіону.

Станом на 01.12.2022 року загальна кількість науково-педагогічних працівників клінічних кафедр університету, причетних до виконання лікувально-діагностичної роботи, складає 599 осіб, з них 119 професорів, 255 доцентів, 225 асистентів.

Актуальними залишалися заходи з підвищення лікарської кваліфікації. Протягом 2022 року її пройшли 132 фахівці університету, з них на циклах стажування – 15, спеціалізації – 35, тематичного удосконалення – 82. З вересня звітного року підвищення кваліфікації пройшли 42 фахівці кафедр. У Центральну атестаційну комісію МОЗ України у 2022 році відправлено 37 атестаційних справ науково-педагогічних працівників на присвоєння або підтвердження кваліфікаційних категорій.

Атестація лікарів проводиться відповідно до наказів МОЗ України від 22.02.2019 № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів», від 24.03.2022 № 520 «Про внесення змін до наказу МОЗ України від 22.02.2019 № 446», від 04.08.2022 № 1415 «Про особливості атестації працівників сфери охорони здоров'я та продовження терміну дії сертифікатів спеціаліста, посвідчень про кваліфікаційну категорію в період дії воєнного стану».

На виконання цих нормативних документів в університеті видано відповідні накази, якими затверджено перелік 78 науково-педагогічних працівників клінічних кафедр університету, яким продовжується термін дії посвідчень про кваліфікаційну категорію та сертифікатів лікарів-спеціалістів станом на 31.08.2022 року, перелік ще 67 науково-педагогічних працівників клінічних

кафедр, у яких термін дії посвідчень або сертифікатів закінчується в період з 01.09.2022 по 31.12. 2022 року.

На сьогодні основним завданням стає відновлення повноцінного функціонування клінічних кафедр на відповідних базах. Університет співпрацює з 71 лікувальним закладом, з яких: 18 закладів обласного підпорядкування (статус некомерційного підприємства мають 17 закладів), з 24 лікувальними закладами міського підпорядкування, які мають статус некомерційного підприємства, з 6 інститутами НАМН України, з 2 відомчими лікувальними закладами.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2021 № 103-р «Про реорганізацію Харківської медичної академії післядипломної освіти», наказу Міністерства охорони здоров'я України від 15.03.2021 № 452 «Про реорганізацію Харківської медичної академії післядипломної освіти» в процесі реорганізації до складу університету увійшли 25 клінічних кафедр Харківської медичної академії післядипломної освіти.

З метою забезпечення подальшої спільної діяльності клінічних кафедр Харківського національного медичного університету, відповідно до вимог постанови КМУ від 28.12.2020 року № 1337 «Про затвердження Положення про організацію освітнього процесу у закладах охорони здоров'я за участю науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти у сфері охорони здоров'я», університетом було представлено подання до Харківської обласної ради, Харківської міської ради, керівництва НАМН України та АТ «Укрзалізниця» з проханням сприяти прийняттю рішення по укладанню договорів про співпрацю клінічних кафедр Харківського національного медичного університету (зокрема приєднаних до ХНМУ внаслідок реорганізації кафедр ХМАПО) з підпорядкованими закладами охорони здоров'я, які є клінічними базами кафедр. Або, зважаючи на сучасні реалії, розглянути можливість подовження дії раніше укладених договорів чи укладання проміжних угод про співпрацю клінічних кафедр Харківського національного медичного університету (зокрема приєднаних до ХНМУ внаслідок реорганізації ХМАПО) з підпорядкованими закладами охорони здоров'я на час дії в країні правового режиму воєнного стану або до винесення цього питання на чергову сесію Харківської міської ради.

Міжнародна діяльність у 2022 році

В умовах воєнного часу **міжнародна діяльність** Харківського національного медичного університету стала одним із ключових напрямків для підтримки роботи університету та подальшої розбудови міжнародного потенціалу.

Незважаючи на складні умови реалізації проектної діяльності, **продовжувалася робота за 20 проєктами**, 3 з яких – проєкти розбудови потенціалу, 1 проєкт завершено та 1 проєкт призупинено через воєнний стан. Також у звітному періоді було отримано 2 гранти на реалізацію проєктів за програмою ЄС Еразмус+ за напрямками Міжнародна мобільність (КА1) та Проєкти розбудови потенціалу (КА2).

Найбільш значні міжнародні проєкти, у яких бере участь університет:

1) спільний проєкт з міжнародної кредитної академічної мобільності КА107 в

рамках програми ЄС Еразмус+ разом із Університетом Чукурова (м. Адана, Турецька Республіка);

2) спільний проєкт з міжнародної кредитної академічної мобільності КА107 в рамках програми ЄС Еразмус+ разом із Університетом Беруні (м. Стамбул, Турецька Республіка);

3) проєкт «Діджиталізація післядипломної освіти у медицині» в рамках проєкту міжнародної технічної допомоги «Зміцнення ресурсів для сталого розвитку приймаючих громад на сході України» (GIZ) тимчасово призупинено через військовий стан;

4) проєкт Інституту мікробіології Бундесверу (Німеччина) і Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ). Німецька програма з біологічної безпеки, як в Україні, так і в світі;

5) спільний проєкт Міністерства світи і науки України та Американських рад з міжнародної освіти «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти - Academic IQ»;

6) Україно-Швейцарський проєкт «Розвиток медичної освіти» Швейцарський інститут тропічної медицини та громадського здоров'я (Swiss TPH);

7) спільний проєкт «Симуляційна медицина та навчання на основі сценарних ситуацій для надання невідкладної медичної допомоги» (Simulation medicine and Scenario-based learning for emergency care "SimS") в рамках програми ЄС Еразмус+, за напрямом КА2;

8) дослідницький проєкт «Вплив стресу, спричиненого війною, на розвиток та прогресію артеріальної гіпертензії та серцево-судинних захворювань в українських жінок-біженок» у Гданському медичному університеті під керівництвом професора ХНМУ, що співфінансується рамковою програмою ЄС у сфері досліджень та інновацій Горизонт 2020 (програма дії Марії Складовської-Кюрі).

Проєктна діяльність постійно систематизується, подаються нові заявки навіть у складних для реалізації умовах.

Розбудова партнерських відносин університету із закордонними закладами здійснювалася в рамках вже укладених та нових договорів, меморандумів про співпрацю. До 2022 року кількість партнерів збільшувалася щороку, проте у 2022 році кількість підписаних договорів і меморандумів скоротилася через фокусування на стратегічній та довготривалій співпраці з закладами-партнерами. Отже, у **2022 році було укладено 6 договорів** про співпрацю з закордонними установами. Важливим стало підписання меморандуму зі Школою Клінічної Медицини Кембриджського Університету (Велика Британія) у рамках ініціативи Comtask Consultancy Group «Twinning UK/UKR», в рамках якого вже реалізується плідна співпраця. Завдяки можливостям проєкту Twinning UK/UKR університет налагодив широке освітньо-наукове співробітництво зі Школою клінічної медицини Кембриджського університету. Розроблено карту напрямків спільних наукових досліджень; розширюються можливості спільної освітньої діяльності як щодо доступу до освітніх ресурсів закладу партнера, так і організації спільних навчальних проєктів, зокрема щодо роботи симуляційних центрів, забезпечення якості навчання за Кембриджськими стандартами тощо.

Станом на кінець 2022 року чинними є **95 договорів про співпрацю**, на стадії

підписання знаходиться 5 договорів. Встановлення нових партнерських зв'язків із закордонними навчальними і лікувальними закладами дозволяє на систематичній та регулярній основі реалізовувати програми академічної мобільності, здійснювати обмін досвідом, спільно брати участь у наукових дослідженнях та міжнародних проєктах, більш ефективно організувати і проводити наукові заходи (форуми, конгреси, симпозіуми тощо), покращувати якість надання освітніх послуг.

ХНМУ продовжує практику зміцнення кадрового потенціалу за рахунок залучення **іноземних висококваліфікованих фахівців - міжнародних експертів**. Так, уже п'ятий рік поспіль на посаді професора кафедри спортивної, фізичної терапії та ерготерапії ХНМУ працює доктор Вольфганг Бауермайстер, директор Інституту Болю (м. Мюнхен, ФРН). У 2022 році продовжилася робота з д-ром Пламенем Стайковим, медичним директором Клініки Заксенхаузен (м. Франкфурт-на-Майні, ФРН), на кафедрі хірургії № 2. Завдяки такій формі міжнародної співпраці здобувачі освіти мають можливість набувати знання за передовими закордонними моделями безпосередньо у ХНМУ. Проте у зв'язку зі скороченням штату кафедр університету, на жаль, не було продовжено контракт з 3 іноземними фахівцями.

Академічна мобільність здобувачів освіти під час війни стала пріоритетним напрямком співпраці з установами-партнерами. В умовах війни багатьом здобувачам освіти довелося вимушено покинути територію України, тому особливий акцент у співпраці із ЗВО-партнерами було зроблено на короткостроковій академічній мобільності, а не на остаточному зарахуванні українських та іноземних громадян до числа студентів іноземних університетів.

Упродовж року 4 здобувачі закінчили практичне навчання в Університеті Фернандо Пессоа (м. Порту, Португалія). 2 студентки проходять кредитну академічну мобільність у рамках програми ЄС Еразмус+ в Університеті Чукурова (м. Адана, Турецька Республіка). 20 здобувачів освіти пройшли літню практику в Школі клінічної медицини Кембриджського університету (м. Кембридж, Велика Британія) і продовжується робота над плануванням цієї програми влітку 2023 року. 5 здобувачів освіти успішно закінчили практичне навчання в Університеті Плімут (м. Плімут, Велика Британія) та більше 50 студентів долучилися до практичного навчання онлайн. 3 студенти брали участь у програмі академічної мобільності з практичного навчання з хірургії та ревматології у Медичному Університеті Пловдив (м. Пловдив, Болгарія). 4 здобувачі освіти брали участь у програмі міжнародної академічної мобільності з практичного навчання з хірургії у Клініці Заксенхаузен (м. Франкфурт-на-Майні, ФРН).

Організовано навчання у рамках міжнародної кредитної академічної мобільності для 1039 іноземних громадян у закордонних ЗВО-партнерах (New Vision University, Грузинський національний університет СЕУ, Грузія).

За звітний період було оформлено **28 закордонних відряджень** до 14 країн, з них 11 з метою стажування та навчання, 10 – участь у конгресах, самітах, конференціях, 4 – брали участь у проєктах, 2 – стали учасниками міжнародної кредитної мобільності у закладах- партнерах.

У 2022 році збільшилася кількість закордонних відряджень порівняно з 2021 роком удвічі, що пов'язано не тільки з можливостями програм підтримки вчених та викладачів з України під час війни, а й активною міжнародною діяльністю співробітників.

Для науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти було надано доступ до таких ресурсів та онлайн-платформ: ExLibris (мережа наукових бібліотек США, Австралії, Британії); CAPSULE; Speaking Clinically; Ukrainian Medical School; Crisis Rescue Foundation; матеріали з психіатрії та дитячої психіатрії Кембриджського університету. Доступ до зазначених вище ресурсів дозволяє викладачам інтегрувати матеріали та використовувати під час освітнього процесу.

ХНМУ був організатором **Форуму інтернаціоналізації вищої медичної освіти в Україні**, який відбувся 27 квітня 2022 року. Основна мета заходу – ознайомлення зі станом інтернаціоналізації медичних ЗВО України та обмін досвідом з ефективних практик інтернаціоналізації.

Проводилась інформаційно-іміджева робота на міжнародній арені. У 2022 році університет долучився до двох асоціацій: Європейська асоціація міжнародної освіти (EAIE) та мережі міжнародних закладів вищої освіти Businet.

Працевлаштування випускників

У складі Навчально-наукового інституту післядипломної освіти працює **сектор сприяння працевлаштуванню випускників**. З метою сприяння працевлаштуванню випускників налагоджена співпраця з державною службою зайнятості Харківської області – Харківським обласним та міським центрами зайнятості, Департаментом у справах молоді та спорту. У межах угоди про «Спільну діяльність» та «Плану спільних дій» між університетом та міським центром зайнятості до університету надсилається інформація щодо потреби лікувальних закладів Харківського регіону в лікарях-спеціалістах. Ця інформація розміщується на сайті ХНМУ, доводиться до відома інтернів і випускників ХНМУ. Проводяться інформаційні заходи для випускників, зокрема у 2022 році були проведені зустрічі директора ННПО ХНМУ В'юна В.В. зі студентами випускних курсів медичних факультетів ХНМУ щодо питань навчання в інтернатурі та працевлаштування, постійно проводиться індивідуальне консультування, пропонуються наявні вакантні лікарські посади в лікувальних установах Харківщини та інших областей, які надали відповідні пропозиції до нашого навчального закладу. За результатами звернень лікарів-інтернів є позитивні результати щодо отримання першого робочого місця після закінчення навчання в інтернатурі.

У 2022 році було проведено низку **інформаційних зустрічей** зі студентами випускних курсів щодо впровадження нового Положення про інтернатуру, на яких було поставлено та обговорено актуальні для випускників питання розподілу. За результатами цих зустрічей було сформовано перелік питань, що найбільш турбують випускників, і направлено до МОЗ України.

На сайті університету розміщено інформацію щодо техніки ефективного пошуку роботи, наявних вакансій лікарів-спеціалістів у лікувальних установах та організаціях Харкова і Харківської області, інших регіонів України, відкрито вільний доступ до online - ресурсу пошуку роботи, який безкоштовно збирає вакансії та пропозиції з сайтів 64 країн світу.

Продовжується робота щодо **контролю за прибуттям випускників** університету до інтернатури шляхом плідної співпраці ННПО ХНМУ з державною службою зайнятості, лікувальними установами та ДОЗ Харківської обласної

державної адміністрації, робота з надання одноразової грошової допомоги випускникам, які працюють у ЗОЗ сільської місцевості. Таку допомогу у 2022 році отримали 11 лікарів: Харківська обл. – 2 лікарі; Полтавська обл. – 2 лікарі; Чернігівська обл. – 1 лікар; Сумська обл. – 1 лікар; Одеська обл. – 1 лікар; Кіровоградська обл. – 1 лікар; Дніпропетровська обл. – 2 лікарі; Житомирська обл. – 1 лікар.

Соціальний захист співробітників та студентів

У 2022 році в університеті в повному обсязі дотримано вимоги та умов Колективного договору ХНМУ та Статуту ХНМУ. Звітування про їх систематичне виконання ректором університету проходить на загальних зборах колективу університету, присвячених початку нового навчального року у серпні та на Конференції трудового колективу у грудні.

Відповідно до умов колективного договору, при вирішенні пріоритетних питань соціального захисту співробітників та здобувачів освіти, робота проводилася за такими **напрямами**:

1. Забезпечення регулярної виплати заробітної платні та стипендії, доплат до посадових окладів, надання матеріальної допомоги на оздоровлення під час відпустки, преміювання співробітників університету до знаменних дат та свят.

2. Проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів, консультацій, поглиблених медичних обстежень і лікування співробітників та членів їхніх сімей у клініках університету.

3. Підвищення ролі культурно-масової та виховної роботи шляхом організації університетських культурно-розважальних та спортивних заходів.

4. Оздоровлення співробітників та їхніх дітей у санаторіях, на базах відпочинку за рахунок профспілкового бюджету, а студентів – за рахунок адміністрації та профспілок.

5. Надання членам профспілки профспілкових виплат, направлених на покращання їх добробуту, надання допомоги при певних проблемах зі здоров'ям та при пошкодженні житла.

Протягом 2022 р. своєчасно виплачувалися стипендія студентам та заробітна платня співробітникам, надбавки та доплати до заробітної платні, окрім доплати за науковий ступінь та вчене звання, що тимчасово була зменшена на 5%. Усім категоріям співробітників, що працюють безпосередньо в університеті та в медичному коледжі ХНМУ, медперсоналу клінік університету надавалася матеріальна допомога на оздоровлення під час відпустки. В університеті нараховувалася та виплачувалася соціальна допомога здобувачам освіти, які не отримують академічної стипендії.

Обов'язковий **профілактичний огляд** проведено співробітникам, які працюють у шкідливих та особливо шкідливих умовах. Усім іншим співробітникам за їхнім побажаннями було проведено поглиблене обстеження та надано висококваліфіковану лікувально-діагностичну допомогу на клінічних кафедрах і в університетській клініці. У зв'язку з російським військовим вторгненням санаторне реабілітаційне лікування отримали лише три спів-

робітники та одна дитина. 50% вартості путівок, що становить 23288 гривень, було оплачено з профспілкового бюджету.

У структурних підрозділах університету протягом року постійно проводилася **виховна робота**, а на початку року, до російського вторгнення, відповідні масові культурно-розважальні та спортивні заходи. Так була закінчена університетська спартакіада співробітників та студентів, розпочата ще в 2021 році. Переможці у відповідних видах спорту, що посіли 1, 2 та 3 місця, були нагороджені грамотами та грошовими преміями. На нагородження 65 кращих спортсменів з профспілкового бюджету було витрачено майже 64 тисячі гривень. Урочисті масові заходи, пов'язані з державними святами, не проводилися у зв'язку з російським вторгненням, але колективи структурних підрозділів регулярно отримували привітання від адміністрації та профспілок на сайті університету, через університетську інформаційну мережу. У день захисника Батьківщини 14 жовтня були поздоровлені та нагороджені з профспілкового бюджету премією розміром 3 тисячі гривень кожен з 14 наших співробітників, які захищали Харків у лавах територіальної оборони.

Усі співробітники, що потребували **матеріальної допомоги** у зв'язку з перенесеною коронавірусною інфекцією, лікуванням у стаціонарі з приводу тяжких захворювань або оперувались, отримували матеріальну допомогу. Виплати отримали 259 членів профспілки на суму більше 656 тисяч гривень. Частина співробітників (46 осіб) звернулася за допомогою у зв'язку з пошкодженням житла внаслідок військових дій. Їм надано профспілкові виплати загальною сумою більше ніж 160 тис. гривень. Трьом співробітникам, у яких значно пошкоджено житло, за нашим клопотанням була також надана допомога обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я.

Колективний договір терміном на 5 років було укладено між адміністрацією ХНМУ та трудовим колективом, затверджено на конференції трудового колективу ХНМУ 23.12.2019 р. з подальшою реєстрацією в управлінні праці та соціального захисту Шевченківського району Харківської міської ради 20.03.2020 р. При розробленні Колективного договору адміністрація університету керувалася Конституцією України, чиним законодавством, а також положеннями обласної галузевої угоди. Усі положення Колективного договору виконуються.

Реалізація заходів щодо запобігання проявам корупційних правопорушень

У ХНМУ проводиться планомірна та неухильна робота щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства. Внутрішні процедури і механізми прийняття, розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інші порушення Закону України «Про запобігання корупції» реалізувалися відповідно до діючих в університеті: Антикорупційної програми ХНМУ, затвердженої наказом ХНМУ від 10.02.2020р. № 21, «Положення про врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією в ХНМУ», затвердженого наказом ХНМУ від 24.12.2021р. № 292, «Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків в ХНМУ», затвердженого наказом ХНМУ від 24.12.2021р. № 288, Положення «Про порядок запобігання та врегулювання

потенційного чи реального конфлікту інтересів у діяльності працівників ХНМУ», затвердженого наказом ХНМУ № 10 від 27.01.2022, наказу ХНМУ від 24.12.2021р. № 297-Адмін. «Про дотримання вимог антикорупційного законодавства при прийомі на роботу та навчання в ХНМУ».

Згідно з Планом заходів, спрямованих на запобігання та виявлення корупції на 2022-2023 роки, затвердженого наказом ХНМУ № 299-Адм. від 28.12.2021 року, в університеті:

- співробітникам та здобувачам освіти надавалася методична допомога та проводилися консультації щодо повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень через публікування відповідної інформації в газеті «Медичний університет» та на вебсайті університету. Постійно висвітлювалася інформація з викладенням основних положень Закону України «Про запобігання корупції» та інших документів антикорупційного спрямування, зокрема опубліковано роз'яснення Міністерства юстиції України щодо правил декларування майна, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру. Усі співробітники університету та здобувачі освіти при прийомі на роботу або навчання заповнювали «Лист ознайомлення з відповідальністю за скоєння корупційних дій», який зберігається в особових справах у відділі кадрів;

- каналом повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень є скринька довіри, що розміщена на офіційному вебсайті ХНМУ: dovira@kntmu.kharkov.ua;

- з метою поліпшення умов реалізації конституційного права громадян на звернення, своєчасного та належного реагування на обґрунтовані факти щодо порушення вимог законодавства ведеться «Журнал реєстрації звернень громадян» та «Журнал обліку особистого прийому громадян»;

- усі етапи вступної кампанії 2022 року проводилися в умовах відкритості, гласності та прозорості. За період прийому документів під час вступних випробувань та зарахування у ХНМУ не було виявлено жодної скарги щодо порушення гласності та прозорості при проведенні вступної кампанії цього року;

- ведеться постійний контроль за збереженням державного майна, щорічно проводиться його інвентаризація. З метою запобігання фінансовим правопорушенням, постійно проводиться аналіз фінансової звітності для своєчасного виявлення та усунення можливих недоліків.

У ХНМУ регулярно проводиться робота щодо оцінки корупційних ризиків. Для ідентифікації корупційних ризиків Комісією з оцінки корупційних ризиків та моніторингу виконання антикорупційної програми ХНМУ в 2022 році, яка була затверджена наказом ректора ХНМУ від 24.12.2021р. № 287, використовувалися нормативно-правові та організаційно-розпорядчі акти, які регулюють діяльність університету, здійснено аналіз реалізованих заходів щодо усунення виявлених корупційних ризиків за звітний період, проведено анонімне анкетування осіб, що навчаються в університеті.

За результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності ХНМУ Комісією проведено оцінку ймовірності виникнення корупційного ризику, наслідків корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, корупційних ризиків за кількісним рівнем та надано пропозиції щодо їх усунення.

Інформація про результати роботи з профілактики та запобігання проявам посадових зловживань, хабарництва та інших негативних явищ, що проводилася відповідно до Антикорупційної програми ХНМУ, була доведена до відома співробітників та здобувачів освіти на Конференції трудового колективу та на засіданні Вченої ради університету. В університеті створено умови для відкритого контролю за діяльністю ЗВО, а також за діяльністю органів громадського самоврядування. Звітна інформація розміщена на офіційному вебсайті ХНМУ: <https://knmu.edu.ua/>, у розділі «Діяльність університету». У 2022 році фактів, що можуть свідчити про вчинення корупційних правопорушень працівниками університету, виявлено не було.

Задіяні інформаційні ресурси – газета «Медичний університет» та вебсайт університету, що мають на меті поширення нормативно-правового забезпечення навчально-виховного процесу в університеті щодо запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями, гендерним насильством та забезпеченням рівних прав жінок і чоловіків, а також протидії булінгу та мобінгу в освітньому середовищі.

Матеріально-технічна база та фінансово-господарське забезпечення

У 2022 році до 24 лютого забезпечення життєдіяльності університету та його підрозділів проводилося згідно з затвердженими планами роботи адміністративно-господарської служби університету.

Університет має на балансі 11 будівель, зокрема навчальних корпусів, загальна площа яких становить 58 898 м², а саме за адресою пр. Науки, 4:

- головний навчальний корпус – 15 618,9 м²;
- навчальний корпус «А» – 4 312,5 м²;
- навчальний корпус «Б» – 4 269,7 м²;
- навчальний лабораторний корпус – 10 031,5 м²;
- анатомічний корпус (вул. Сумська, 39) – 2 328,7 м²;
- навчальний корпус «В» (вул. Трінклера, 12) – 2179,9 м²;
- навчальний корпус кафедри медичних катастроф та військової медицини (вул. Трінклера, 12) – 3 280 м²;
- головний корпус НДІ гігієни праці та професійних захворювань (вул. Трінклера, 6) – 7 231,7 м²;
- навчальний корпус НДІ гігієни праці та професійних захворювань (вул. Трінклера, 6) – 738,7 м²;
- Університетський стоматологічний центр (пр. Перемоги, 51) – 6 490,3 м²;
- Медичний фаховий коледж ХНМУ (вул. Ігоря Муратова, 11) – 2416,1 м²;

Для оздоровлення працівників та студентів на балансі університету є Спортивно-оздоровчий табір «Медик», площа комплексу і споруд якого складає 789,6 м².

У власності університету для проживання студентів є 6 гуртожитків загальною площею 33 652,5 м² (житлова площа 14 811,9 м²), кількістю ліжко-місць – 2 166. Однокімнатні квартири під гуртожиток у кількості 20 одиниць (вул. Плеханівська, 57) – площею 683,5 м², десять кімнат під гуртожиток по пров. 23 Серпня, 2 – площею 187,5 м².

До складу університету входять також будівлі медичного призначення із загальною площею 13 910,5 м², які розташовані за адресою вул. О. Шпейєра, 4, а саме будівель:

- поліклініки – 4 901 м²;
- стаціонару – 3 249,2 м²;
- клініки – 4 414 м²;
- Навчально-наукового медичного центру «Університетська клініка» ХНМУ – 91,8 та 1253,7 м².

Дві будівлі університету є пам'ятками архітектури місцевого значення:

– будівля Науково-дослідного інституту гігієни праці та професійних захворювань (вул. Трінклера, 6) – охоронний № 42 «Списку пам'яток архітектури», затверджений рішенням Харківського облвиконкому від 30.04.1980 р. № 334;

– головний навчальний корпус (пр. Науки, 4) – охоронний № 37 «Списку пам'яток архітектури», затверджений рішенням Харківського облвиконкому від 30.04.1980 р. № 334.

В університеті всі об'єкти нерухомого майна, які входять до складу матеріально-технічної бази, зареєстровані в установленому чинним законодавством порядку та занесені до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Згідно з планами університет забезпечувався матеріально-технічними ресурсами, всіма видами комунальних послуг, поліпшувалися побутові умови для навчання та проживання студентів, покращувалися умови для роботи співробітників університету, забезпечувалися умови для якісного проведення навчального та лікувального процесів (зокрема розвиток інноваційних технологій та забезпечення сучасним навчальним обладнанням). Проводилися капітальні, поточні, планово-попереджувальні роботи в навчальних корпусах, приміщеннях лікувальних підрозділах, гуртожитках та інших будівлях. При плануванні ремонтних робіт перевага віддавалася впровадженню енергозберігаючих технологій та засобів.

У рамках запланованих **капітальних ремонтів та технічного переобладнання** структурних підрозділів з метою розвинення їхніх можливостей та оптимального використання всієї корисної площі та обладнання, практично закінчили капітальну перебудову на 4-му поверсі корпусу «А» для розміщення там підрозділів ННІ ЯО, устаткували більшість приміщень меблями, розпочали планування кімнат у лабораторному корпусі для розширення Симуляційного центру університету, завершили капітальний ремонт місць загального використання навчального корпусу «Б».

Проводили ремонтні роботи на кафедрах анатомії людини, у приміщеннях головного корпусу університету, клініках, гуртожитках. Завершено заходи з благоустрою територій, прилеглих до університетських навчальних корпусів.

Продовжувалися роботи з обладнання підрозділів сучасними технічними засобами навчання та інформаційними системами, створення додаткових робочих місць швидкісного доступу до мережі інтернет для потреб віддаленого доступу; впроваджувалися в навчальний процес нові інформаційні та інтерактивні платформи. Університетом придбано нове обладнання для симуляційних занять

(на загальну суму 1299339,48 грн.), а саме: навчальний стоматологічний комплекс і віртуальний анатомічний симулятор.

Але, з початку бойових дій через військову агресію РФ, основним завданням господарників університету, як і всіх співробітників, стало максимальне збереження існуючого майна й організація допомоги студентам, що залишилися мешкати в гуртожитках, а також тим співробітникам, які змушені були покинути свої домівки та не мали можливості евакуюватися. Були задіяні всі доступні ресурси по розміщенню людей в університетських корпусах та корпусах клінік.

Після 24 лютого 2022 року фахівцями університету, Центру дистанційної освіти ННІ ЯО (ЦДН), персоналом Інформаційно-технічної служби університету організовано та виконано масштабну роботу з перенесення та збереження у інформаційному просторі всієї основної інформаційної складової діяльності закладу. Для забезпечення функціонування інтерактивної мережі закладу як віртуальної, так і технічної (усіх її складників), технічний персонал та інші фахівці університету працювали практично в режимі 24/7, забезпечуючи безперервність освітнього процесу та функціонування структурних підрозділів усього університету у дуже важких умовах. В університеті постійно працює освітньо-комунікаційне середовище, яке представлено інформаційно-освітнім порталом «Дистанційне навчання ХНМУ» на базі Moodle, корпоративними застосунками Google for education, Microsoft office 365, ресурсами наукової бібліотеки, а також системою управління навчальним процесом АСУ, це середовище знаходиться у процесі постійного розвитку та інтеграції. Забезпечення активної цифровізації освітнього процесу дозволило навіть у віддаленому режимі роботи реалізовувати всі необхідні виробничі процеси та забезпечити стабільність освітньої діяльності. Постійно працюють служби технічної підтримки здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників кафедр, інших фахівців закладу як з питань реалізації навчального процесу, так і з інших питань життєдіяльності університету.

Унаслідок постійних обстрілів міста, зазнали пошкоджень навчальні корпуси та гуртожитки університету. Загальна площа руйнувань становила 1429 квадратних метрів, а сума збитків перевищила 11 млн. грн.

Працівниками господарського блоку було докладено чимало зусиль із проведення ремонтних заходів з усунення пошкоджень та відновлення будівель, роботи проводились в максимально короткі терміни.

Поточний ремонт та укріплення пошкоджених унаслідок бойових дій віконних блоків проведено в будівлі санітарно-гігієнічного корпусу та будівлі головного корпусу НДІ ГП та ПЗ ХНМУ, в будівлі Університетського стоматологічного центру. У будівлі санітарно-гігієнічного навчального корпусу та в будівлі головного корпусу НДІ ГП та ПЗ ХНМУ поточного ремонту потребували також пошкоджені віконні укоси.

Було усунено наслідки обстрілів у будівлі гуртожитку № 6, в будівлі прибудови до гуртожитку № 2. Окрім ремонту пошкоджених віконних блоків, також проведено заходи з ліквідації наслідків пожежі в житлових кімнатах будівель по пров. 23 серпня, 2. Проведено ремонт пошкоджених унаслідок бойових дій, фасаду, дверей, вікон будівлі гуртожитку № 4 та будівлі гуртожитку № 5.

Відремонтовано місця загального використання в будівлі навчального корпусу «Б», а також пошкоджені приміщення будівлі Навчально-лабораторного корпусу.

Проведено ремонтні роботи пошкоджених унаслідок обстрілів покрівлі будівлі навчально-лабораторного корпусу, покрівлі будівлі корпусу, де розташована кафедра анатомії людини, покрівлі гаража головного корпусу НДІ ГП та ПЗ, а також його пошкоджених стін та навісу.

Проведено заходи (зокрема ремонтні роботи) з усунення аварій, а саме: поточний ремонт ганку Університетського стоматологічного центру (навчальних кафедр ХНМУ), лівої частини даху головного корпусу НДІ ГП та ПЗ ХНМУ. Здійснено поточний ремонт системи вентиляції головного навчального корпусу університету.

На початку опалювального сезону, не зважаючи на складні умови, а також з метою ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, проведено повну ревізію всіх вузлів та устаткування теплоносіїв, трубопроводів системи опалення корпусів та будівель університету. Після проведення цих заходів, а також узявши до уваги, що більшість приміщень зі значною площею навчальних корпусів «Б» та Навчально-лабораторного корпусу не планувалося використовувати в умовах дистанційної роботи в повній мірі, було запроваджено цілу низку заходів з часткової консервації цих приміщень на час опалювального сезону. Співробітники підрозділів були переведені у приміщення інших корпусів. Обладнання та устаткування законсервовано, а найбільш цінне – переміщено до спеціально обладнаних місць зберігання.

Також впродовж року, за необхідності, проводилися оперативні профілактичні та ремонтні роботи.

В університеті вся діяльність щодо проведення розрахунків з юридичними та фізичними особами проходила згідно з чинним законодавством. Опрацювання договорів, актів виконаних робіт, накладних на товари (роботи, послуги) виконувалося своєчасно і в повному обсязі, платіжні доручення на оплату таких товарів (послуг) надавалися до ДКСУ в Харківській області своєчасно.

У звітний період особлива увага приділялася питанням забезпечення пожежної безпеки та створення безпечних умов праці. Постійно проводилися всі необхідні заходи зі встановлення та дотримання у приміщеннях університету правил пожежної безпеки. Організовано та проведено профілактичні роботи на мережах енергоживлення в навчальних корпусах та інших будівлях університету.

Проведено заходи з організації достатньої кількості укриттів, особлива необхідність у яких може постати за можливості організації навчального процесу в змішаному режимі в наступному навчальному році. Організовано та запроваджено заходи з забезпечення життєдіяльності закладу в період можливого блекауту внаслідок обстрілів інфраструктурних об'єктів армією РФ.

На сьогодні усі кафедри та навчальні підрозділи університету забезпечені доступом до мережі Інтернет як загального користування, так і локальної мережі. Локальна Інтернет-мережа зв'язку має пропускну здатність до 1000 Мб/с і може об'єднувати близько 850 стаціонарних комп'ютерів. В університеті організовано єдину централізовану систему Wi-Fi доступу до інтернету, усі гуртожитки університету підключено до мережі Інтернет та поєднано в єдину мережу.

Фінансово-господарське забезпечення

В університеті бюджетні кошти загального та спеціального фондів використовуються виключно за цільовим призначенням. У 2022 р. не мали заборгованості з жодного виду платежів. Університет не обмежувався лише державним фінансуванням, а й докладав максимальних зусиль для формування спеціального фонду. Окрім коштів, які сплачують студенти за навчання та проживання у гуртожитках, спеціальний фонд поповнюється за рахунок таких послуг, як виконання науково-дослідних робіт, проведення медичних оглядів за договорами, оренда майна, протокольно-інформаційні послуги, послуги з перекладу та ін. Залучені кошти спрямовувалися не лише на покриття захищених видатків, а й на потребу приведення в належний стан навчальних, лікувальних корпусів, гуртожитків шляхом їх поточного та капітального ремонту. Зокрема на ліквідацію руйнувань, спричинених збройною агресією рф, були залучені кошти загального та спеціального фонду та кошти, отримані за іншими джерелами власних надходжень на загальну суму 17,0 млн. грн.

У 2022 році, внаслідок збройної агресії рф проти України та безпосередніх активних бойових дій в нашому регіоні, показники економічної діяльності університету зазнали суттєвих змін. Зменшення контингенту здобувачів освіти і насамперед іноземних здобувачів освіти, який залишається основним джерелом надходжень, обмежена кількість звернень за наданням інших платних послуг призвели до зменшення надходжень до спеціального фонду. Стабільність була досягнута завдяки заходам щодо економного та раціонального використання коштів.

За підсумками фінансово-економічної діяльності ХНМУ розмір надходжень зведеного бюджету (загальний та спеціальний фонди з урахуванням надходжень, отриманих від благодійних внесків, грантів та дарунків) за всіма програмами, за якими працював університет, склав 581,4 млн. грн, що менше в порівнянні з попереднім роком на 45,8%. У загальній масі надходжень обсяг коштів спеціального фонду становить 61,6%, загального фонду – 38,4 %. Аналіз надходжень загального та спеціального фонду за всіма програмами наведено в табл. 6.

Таблиця 6

КПКВ 2301020 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері охорони здоров'я»					
Загальний фонд			Спеціальний фонд		
2021	2022	2022/2021	2021	2022	2022/2021
5 655,8	5 776,7	2,1%	3 353,9	4 315,9	28,7%
КПКВ 2301070 «Підготовка і підвищення кваліфікації кадрів у сфері охорони здоров'я, підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів закладами фахової передвищої та вищої освіти «					
Загальний фонд			Спеціальний фонд		
2021	2022	2022/2021	2021	2022	2022/2021
143 350,2	144 029,0	0,5 %	614 039,8	347 497,9	-43,4%

КПКВ 2301090 «Загальнодержавні заклади та заходи у сфері медичної освіти»					
Загальний фонд			Спеціальний фонд		
2021	2022	2022/2021	2021	2022	2022/2021
14,8	91,2	516,2%	-	-	-
КПКВ 2301170 «Діагностика і лікування захворювань із впровадженням експериментальних та нових медичних технологій у закладах охорони здоров'я науково-дослідних установ та в вищих навчальних медичних закладах Міністерства охорони здоров'я України»					
Загальний фонд			Спеціальний фонд		
2021	2022	2022/2021	2021	2022	2022/2021
63 396,2	70 076,5	10,5%	13 069,9	5 583,3	-57,3%
КПКВ 2301200 «Спеціалізована консультативна амбулаторно-поліклінічна та стоматологічна допомога, що надається вищими навчальними закладами, науково-дослідними установами та загальнодержавними закладами охорони здоров'я»					
Загальний фонд			Спеціальний фонд		
2021	2022	2022/2021	2021	2022	2022/2021
3 201,0	3 398,3	6,2%	1 640,6	654,4	-60,1%
Разом					
Загальний фонд			Спеціальний фонд		
2021	2022	2022/2021	2021	2022	2022/2021
215 618,0	223 371,7	3,6%	632 104,2	358 051,4	-43,4%

За програмою 2301020 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері охорони здоров'я» за спеціальним фондом у 2022 р. надійшло 4 315,9 тис. грн (без врахування надходжень, отриманих від благодійних внесків, грантів та дарунків), зокрема від основної діяльності – 3 669,9 тис. грн., від оренди майна – 645,6 тис. грн та від реалізації майна – 0,4 тис. грн.

У загальній структурі витрат 43,4 % склала заробітна платня з нарахуваннями; 20,1 % склали витрати на придбання предметів, матеріалів та оплату послуг; 33,3 % – витрати на оплату комунальних послуг; 3,2% – витрати на сплату податків та зборів, обов'язкових платежів до бюджету та інші витрати.

За загальним фондом було використано коштів у розмірі 5 776,7 тис. грн. 93,6 % (5 407,0 тис.грн.) використані на виплату заробітної платні з нарахуваннями науковим працівникам, 6,4 % (369,7 тис. грн.) – на придбання реактивів, допоміжних матеріалів та паперу.

У 2022 р. за загальним фондом за програмою 2301170 «Діагностика і лікування захворювань із впровадженням експериментальних та нових медичних технологій у закладах охорони здоров'я науково-дослідних установ та вищих навчальних закладах МОЗ України» використано коштів на суму 70 076,5 тис. грн, з них 53 756,8 тис. грн (76,7 %) на виплату заробітної платні з нарахуваннями, 2 414,1 тис. грн (3,5 %) – на придбання предметів, матеріалів та медикаментів, 1 347,1 тис. грн. (1,9 %) – на продукти харчування, 12 558,5 тис. грн. (17,9 %) – на оплату комунальних та інших послуг.

За спеціальним фондом надійшло майже 2 527,1 тис. грн (без урахування надходжень, отриманих від благодійних внесків, грантів та дарунків), що в порівнянні з 2021 роком більше на 4,5 %. У структурі витрат: 97,7 % склали видатки на заробітну платню з нарахуваннями; 2,3 % – витрати на придбання предметів, матеріалів, обладнання та оплату комунальних послуг та інші витрати.

Надходження УСЦ ХНМУ КПКВК 2301200 «Спеціалізована консультативна амбулаторно-поліклінічна та стоматологічна допомога, що надається вищими навчальними закладами, науково-дослідними установами та загальнодержавними закладами охорони здоров'я» за спеціальним фондом в 2022 році склали 609,3 тис. грн., що на 55,4 % менше в порівнянні з попереднім роком. Основну частину витрат склали витрати на заробітну платню з нарахуваннями – 97,6 %; 2,4 % - витрати на оплату комунальних та інших послуг.

Фінансування за загальним фондом у 2022 році склало 3 398,3 тис. грн. 92,0 % з них складають видатки на заробітну платню з нарахуваннями, 7,0 % – оплата комунальних та інших послуг; 1,0 % – медикаменти, предмети, матеріали.

Питома вага надходжень за КПКВК 2301070 «Підготовка і підвищення кваліфікації кадрів у сфері охорони здоров'я, підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів закладами фахової передвищої та вищої освіти» за спеціальним фондом найбільша, а саме 97,8 %.

У 2022 році за загальним фондом використано коштів у розмірі 144,0 млн. грн, з них 64,8 % на виплату заробітної платні з нарахуваннями, 23,1 % на виплату стипендії, 11,1 % на оплату комунальних та інших послуг; 0,6 % на виплату компенсації за харчування дітям – сиротам, придбання одягу, допомоги при працевлаштуванні, 0,4 % – інші виплати, зокрема стипендія КМУ видатному вченому.

За спеціальним фондом без урахування надходжень отриманих від благодійних внесків, грантів та дарунків надійшло 328 070,9 тис. грн., що в порівнянні з минулим роком менше майже у 2 рази. Надходження від основної діяльності – 321 548,2 тис. грн. (98,0 %), від господарської діяльності – 6 076,5 тис. грн (1,9 %); від оренди майна - 429,8 тис. грн (0,1 %), від реалізації майна – 16,4 тис. грн.

Структура витрат спеціального фонду за програмою 2301070 така: заробітна платня з нарахуваннями 267 047,3 тис. грн.(89,6 %), капітальні витрати 7 308,6 тис. грн. (2,5 %), придбання предметів, продуктів харчування, оплата послуг 6 686,1 тис. грн (2,2 %), оплата комунальних послуг 17 016,3 тис. грн (5,7 %), інші видатки - 134,2 тис. грн.

Від розміщення вільних коштів на депозитному рахунку у 2022 році університетом отримано 18,5 млн. грн.

У 2022 році, незважаючи на труднощі, які були спричинені запровадженням воєнного стану у зв'язку зі збройною агресією РФ, залишок коштів на рахунках університету за спеціальним фондом без врахування надходжень, отриманих від благодійних внесків, грантів та дарунків на кінець 2022 р. за всіма програмами зріс на 5,3 % та склав 664,1 млн. грн.

Реорганізація Харківської медичної академії післядипломної освіти шляхом її приєднання до Харківського національного медичного університету

8 лютого 2021 року Кабінетом Міністрів України прийнято розпорядження №103-р «Про реорганізацію Харківської медичної академії післядипломної освіти».

11 липня 2022 року ХНМУ отримав для виконання накази МОЗ від 15 березня 2021 року №452 «Про реорганізацію Харківської медичної академії післядипломної освіти» та від 29 червня 2022 року №1123 «Про внесення змін до складу Комісії Харківської медичної академії післядипломної освіти» (лист в.о. директора Фінансово-економічного Департаменту МОЗ Вадима Лісовського 10-13/14807/2-22 від 04.07.2022 р.).

Відповідно до Господарського кодексу України, Законів України «Про управління об'єктами державної власності» та «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», пп. 18 п. 4 Положення про МОЗ України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. №267 (в редакції постанови КМУ від 24.01.2020р. №90), розпорядження КМУ, наказом МОЗ від 15 березня 2021 року №452 було розпочато процедуру реорганізації Харківської медичної академії післядипломної освіти шляхом її приєднання до Харківського національного медичного університету.

На виконання пунктів Плану та у процесі реорганізації Харківської медичної академії післядипломної освіти було організовано та проведено:

- реєстраційні дії (до Єдиного реєстру було внесено записи щодо реорганізації (припинення) ХМАПО, склад комісії з реорганізації, відомості про в.о. ректора, запис про закриття відокремленого підрозділу Фахового медичного коледжу);

- кредитори були повідомлені про строк заявлення ними вимог до ХМАПО у два місяці з дати оприлюднення повідомлення;

- вжито заходи щодо стягнення дебіторської заборгованості;

- проведено аналіз структури, штату та діяльності ХМАПО;

- оптимізовано і затверджено оновлену структуру та штати ХМАПО з 10.12.2022 року (Наказ ХМАПО №31/2022-к від 30 вересня 2022 року «Про затвердження структури та штату ХМАПО з 10.12.2022 року»);

- визначено перелік кафедр (та призначено виконувачів обов'язків завідувачів (Наказ ХМАПО №34/2022-к від 30 вересня 2022 року «Про визначення переліку кафедр та призначення виконувачів обов'язків завідувачів кафедр з 10.12.2022 р.») – кількість кафедр скорочено з 59 до 26 (зменшення відбулося шляхом об'єднання споріднених кафедр, ліквідації кафедр, які дублюють кафедри додипломної підготовки ХНМУ та кафедр, які не відповідають профілю підготовки в ХНМУ);

- у взаємодії з профспілковою організацією ХМАПО було проведено заходи з переведення до ХНМУ, звільнення співробітників із дотриманням норм чинного законодавства (27.07.22 до газети «Урядовий кур'єр» подано заяву про оголошення з інформуванням працівників ХМАПО про реорганізацію і

попередження про можливе розірвання трудових договорів, укладених на невизначений строк, а також строкових трудових договорів до закінчення строку їх чинності відповідно до пункту 1 статті 40 Кодексу законів про працю України, в оголошенні також було зазначено, що грошові вимоги (претензії) кредиторів до ХМАПО приймаються до 20 вересня 2022 року.)

- проведено реорганізацію штатів академії. За станом на 12.12.2022 в ХМАПО працювало 880 осіб, з яких 317 за основним місцем роботи та 43 внутрішні сумісники були звільнені за скороченням штату згідно з п.1 ст.40 КЗпП України, 563 особи (як основні, так і сумісники) були звільнені згідно з п.5 ст. 36 КЗпП України у зв'язку з переведенням до ХНМУ;

- на баланс ХНМУ передано наявне майно, активи, пасиви, зобов'язання ХМАПО;

- до ХНМУ переведено здобувачів освіти ХМАПО: 16 студентів Медичного інституту та 251 студент фахового медичного коледжу ХМАПО, 473 лікарі-інтерни за медичними спеціальностями. Завершується підготовка 115 інтернів-провізорів за договором про співпрацю між ХМАПО та ХНМУ від 14.12.2022 року. Опрацьовується питання щодо переведення до ХНМУ аспірантів (44 особи) та іноземців клінічних ординаторів (74 особи).

Після завершення проведення всіх необхідних процедур 9 грудня 2022 року було підписано акт прийому-передачі між ХМАПО та ХНМУ.

27 грудня 2022 року видано наказ МОЗ №2343 «Про затвердження акту прийому-передачі Харківської медичної академії післядипломної освіти до складу Харківського національного медичного університету в зв'язку з реорганізацією шляхом приєднання.

16 травня 2023 року Харківську медичну академію післядипломної освіти припинено.

Основні проблемні питання діяльності університету

1. Зростання кадрового дефіциту в умовах військової агресії РФ, зокрема через виїзд фахівців за межі країни. Необхідність збереження якісного кадрового потенціалу університету, відповідно до вимог чинних ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти».

2. Нагальна потреба в модернізації матеріально-технічної бази наукових досліджень. Необхідність пошуку нових та розширення існуючих напрямків, засобів проведення наукових досліджень.

3. Скорочення контингенту осіб, які здобувають освітні послуги в університеті, у тому числі іноземних здобувачів.

4. Необхідність подальшої розбудови системи забезпечення якості освіти, розвитку сучасних засобів навчально-методичного забезпечення, збереження та покращення матеріально-технічної бази для забезпечення якісного освітнього процесу.

5. Необхідність забезпечення якості надання освітніх послуг на післядипломному етапі, зокрема і подальшого вдосконалення системи заходів безперервного професійного розвитку лікарів. Потреба інтеграції досвіду кафедр

ХМАПО, що були приєднані до університету, у діяльність з надання освітніх послуг на післядипломному етапі.

6. Відсутній зрозумілий алгоритм спільних дій клінічних підрозділів університету та закладів охорони здоров'я щодо внесення даних про науково-педагогічних працівників до Реєстру медичних працівників електронної системи охорони здоров'я (e-Health), які мають відповідні лікарські кваліфікаційні категорії або сертифікат лікаря-спеціаліста та провадять лікувально-діагностичну діяльність на клінічних базах кафедр.

7. В умовах воєнного стану та недофінансування галузі охорони здоров'я може значно скоротитися або зовсім припинитися фінансування навчально-науково-лікувальних структурних підрозділів – університетських клінік. Це ускладнюється тим, що університет не може витратити кошти, які зароблено за освітньою програмою, на цілі закладу охорони здоров'я, а університетські клініки не включені до програми щодо надання послуг з медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій, їхні штатні працівники не внесені до Реєстру медичних працівників електронної системи охорони здоров'я (e-Health).

8. Непроста фінансова ситуація в закладах освіти, зокрема в університеті, що склалася внаслідок збройної агресії РФ. Вагомий дефіцит бюджетних коштів є наслідком низького рівня фінансово-економічного і матеріально-технічного забезпечення закладів вищої освіти за кошти державного бюджету. Значне скорочення здобувачів освіти, які навчаються за кошти фізичних та юридичних осіб, а відповідно і суттєве зменшення надходжень до спеціального фонду, що призводять до необхідності оптимізації штатного розпису, економії коштів.

Шляхи вирішення проблемних питань та першочергові завдання

Для вирішення проблем дефіциту кадрів

Проведення заходів зі сприяння прийому на роботу випускників аспірантури та докторантури.

Активізація профорієнтаційної роботи зі студентами випускних курсів з метою їх залучення до наукової роботи та роботи на кафедрах.

Вдосконалення процедури добору співробітників для роботи в підрозділах університету з урахуванням їхніх професійних навичок, соціальних вмінь, зокрема цифрової, мовної, комунікативної, управлінської та інших компетентностей.

Розроблення системи мотивації відповідно до ключових показників ефективності.

Залучення, як продовження попередніх заходів, до викладацької роботи на кафедрах університету випускників провідних ЗВО, лікарів закладів охорони здоров'я.

Розширення можливостей підвищення кваліфікації викладачів через навчання і стажування, за можливості, у закордонних університетах та медичних закладах, участі у міжнародних конференціях, подальший розвиток внутрішньоуніверситетської системи підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу.

Для підвищення ефективності й результативності наукової роботи

Активна участь науковців у конкурсах на фінансування НДР від МОЗ України, Національного фонду досліджень України, розширення можливостей щодо отримання міжнародних грантів.

Удосконалення моделі планування і виконання наукових досліджень, модернізація підходів до оцінювання наукової діяльності; проведення інноваційних наукових досліджень.

Подальша модернізація матеріально-технічної і науково-дослідної бази університету шляхом придбання високотехнологічного устаткування та підвищення ефективності роботи наукового обладнання лабораторій підрозділів університету, професійна підготовка персоналу, залучення висококваліфікованих наукових співробітників.

Для подальшої розбудови системи забезпечення якості освіти

Постійний розвиток та удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти відповідно до стандартів європейського освітнього простору, системний моніторинг та регулярне оновлення змісту освітніх програм з урахуванням сучасних досягнень медичної науки та практики, потреб ринку праці та суспільних запитів.

Розбудова студентоцентрованого освітнього середовища, постійна робота щодо розвитку, з урахуванням сучасних тенденцій, всіх ланок освітньої діяльності в університеті.

Подальший розвиток ефективного інформаційно-освітнього середовища, розширення застосування інформаційно-освітніх вебтехнологій, технологій симуляційного навчання, зокрема віртуальної реальності, в освітньому процесі, з метою посилення практичної підготовки фахівців.

Залучення до навчального процесу симуляційних технологій для удосконалення практичної підготовки лікарів-інтернів та слухачів курсів підвищення кваліфікації, БПР.

Формування пропозицій до нормативної бази з питань упровадження лікарської резидентури, порядку вступу до інтернатури випускників закладів вищої медичної освіти та механізмів урегулювання їхнього подальшого працевлаштування після проходження інтернатури, визначеності роботи електронної системи вступу до інтернатури випускників закладів вищої медичної освіти.

Співпраця з європейськими ЗВО щодо підвищення якості післядипломної освіти лікарів.

Щодо клінічних баз

Університетом надано пропозиції до МОЗ України: розгляд питання щодо можливості спрощення процедури отримання Погодження власника закладів охорони здоров'я, які є клінічними базами університету, внесення змін до законодавства України щодо розміщення кафедр медичних ЗВО у приміщеннях закладів охорони здоров'я, надання інформації щодо практичних дій для проведення реєстрації в електронній системі охорони здоров'я України (e-Health) науково-педагогічних працівників, які мають відповідні лікарські кваліфікаційні категорії або сертифікат лікаря-спеціаліста та здійснюють лікувально-діагностичну діяльність на клінічних базах кафедр, розгляд питання співпраці університетських лікувальних структурних підрозділів з Національною службою здоров'я України.

Щодо проблемних питань фінансування діяльності

Постійний моніторинг фінансового стану ХНМУ, своєчасне реагування на зовнішні виклики, які можуть призвести до його погіршення, введення нових спеціальностей, форм і видів надання освітніх та інших послуг з метою збільшення надходжень до спеціального фонду, ефективне використання коштів.

Вдосконалення системи управління університетом, зокрема фінансово-економічною діяльністю, шляхом подальшої цифровізації основних напрямків діяльності, впровадження і розвиток єдиної електронної системи управління університетом також допоможуть при вирішенні питання адаптації університету до умов, що змінюються, та його подальшого розвитку.

Ректор

Валерій КАПУСТНИК